

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

Warszawa, 28 grudnia 2023 r.

DOZIK-2.610.1.2022.MG

DECYZJA Nr DOZIK 19/2023

Wersja jawna

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania:

- 1) Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 2) MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 3) KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 4) JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,

polegające na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246), co stanowi obejście art. 36c w związku z art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 22 maja 2020 r.

II. Na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada na Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów opisanego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez:

przekazanie listem zwykłym na ostatni znany adres lub wiadomością e-mail (w przypadkach dysponowania adresami e-mail konsumentów) na swój koszt, w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji każdemu konsumentowi, któremu udzielono kolejnej lub kolejnych pożyczek gotówkowych na warunkach określonych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji i od którego została pobrana prowizja bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim informacji o treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 28 grudnia 2023 r. nr DOZIK 19/2023 informujemy, że Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie polegające na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Treść decyzji nr DOZIK 19/2023 jest dostępna na stronie www.uokik.gov.pl

Jednocześnie informujemy, iż prawomocne decyzje Prezesa UOKiK mają charakter prejudykatu w postępowaniu sądowym. Oznacza to, że ustalenia Prezesa Urzędu co do faktu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są dla sądu wiążące. Nie musi on w tym zakresie prowadzić własnego postępowania dowodowego”.

Informacja będzie:

- w warstwie wizualnej - sporządzona czcionką *Times New Roman* w rozmiarze co najmniej 11, w kolorze czarnym, na białym tle.

III. Na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada na Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów opisanego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, poprzez:

złożenie na stronach internetowych Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (w dacie wydania niniejszej decyzji są to strony internetowe www.lendon.pl, www.lendon.com.pl, www.extraportfel.pl, www.extraportfel.com.pl), w ciągu 7 (siedmiu) dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji i utrzymywania na przedmiotowych stronach internetowych przez okres 6 miesięcy od daty opublikowania, na koszt Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, oświadczenia o treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 28 grudnia 2023 r. nr DOZIK 19/2023 informujemy, że Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie polegające na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa UOKiK nr DOZIK 19/2023 opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem [tutaj zostanie dodane hiperłącze (link) odsyłające do wersji jawnej decyzji w bazie decyzji dostępnej pod adresem www.uokik.gov.pl].

Jednocześnie informujemy, iż prawomocne decyzje Prezesa UOKiK mają charakter prejudykatu w postępowaniu sądowym. Oznacza to, że ustalenia Prezesa Urzędu co do faktu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są dla sądu wiążące. Nie musi on w tym zakresie prowadzić własnego postępowania dowodowego”.

w następujący sposób:

- a. czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),
- b. tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
- c. tekst zostanie zamieszczony w górnej części stron oficjalnych o domenach www.lendon.pl, www.lendon.com.pl, www.extraportfel.com.pl, www.extraportfel.pl i na każdej stronie internetowej Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zastępującej te strony w przyszłości, z możliwością zamknięcia informacji przez użytkownika jedynie w danej sesji; pełna treść powyższego oświadczenia ma być widoczna przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (niezależnie od tego, czy strona jest przez użytkownika przewijana) i samodzielnie nie zamknie tej informacji (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- d. czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2 cm z każdej strony,

- e. fragment oświadczenia o treści „na stronie www.uokik.gov.pl” powinien być zamieszczony w formie hiperłącza (linka) do niniejszej decyzji ze strony Urzędu.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada na:

- 1) MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 1 885 941 zł (słownie: jeden milion osiemset osiemdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści jeden złotych), płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej,
- 2) KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 2 545 098 zł (słownie: dwa miliony pięćset czterdzieści pięć tysięcy dziewięćdziesiąt osiem złotych), płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej,
- 3) JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 88 833 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote), płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej,
- 4) Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 2 949 471 zł (słownie: dwa miliony dziewięćset czterdzieści dziewięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden złotych), płatną do budżetu państwa.

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm. - dalej: „Kodeks postępowania administracyjnego”) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

postanawia obciążyć kosztami niniejszego postępowania oraz zobowiązać do ich zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji:

- 1) MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w wysokości 47,80 zł (słownie: czterdzieści siedem złotych i osiemdziesiąt groszy),
- 2) KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w wysokości 47,80 zł (słownie: czterdzieści siedem złotych i osiemdziesiąt groszy),

- 3) JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w wysokości 53,50 zł (słownie: pięćdziesiąt trzy złote i pięćdziesiąt groszy),
- 4) Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w wysokości 70,45 zł (słownie: siedemdziesiąt złotych i czterdzieści pięć groszy).

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes UOKiK”, „Prezes Urzędu”) przeprowadził z urzędu postępowanie wyjaśniające w celu wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku z działalnością prowadzoną przez Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie lub przedsiębiorców powiązanych ze spółką (sygn. akt: RWA-405-4/15/AŻ).

Wyniki analizy materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego wykazały istnienie podstaw do postawienia MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „MDP Finance”), KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „KIM Finance”), JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „JJK Credit”) oraz Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „Creamfinance” lub „Pośrednik”) [dalej także jako: „Przedsiębiorcy” lub „Spółki”] zarzutu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W trakcie powyższego postępowania zbadano wzorce umów (Ramowe Umowy Pożyczki, Umowy Pożyczki), strony internetowe prowadzone przez Creamfinance Sp. z o.o., stosunki umowne między Spółkami, umowy między Spółkami a konsumentami, jak i zasady i sposób prowadzenia działalności przez Creamfinance Sp. z o.o., JJK Credit Sp. z o.o., MDP Finance Sp. z o.o. oraz KIM Finance Sp. z o.o.

W związku z tym, postanowieniem z dnia 1 marca 2022 r. Prezes Urzędu wszczął wobec Przedsiębiorców postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246, dalej: ukk).

Jednocześnie, postanowieniem z dnia 1 marca 2022 r. zaliczono w poczet dowodów postępowania część materiału dowodowego zebranego w toku postępowania wyjaśniającego.

Pismami z dnia 1 marca 2022 r. Przedsiębiorcy zostali zawiadomieni o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Pismem z dnia 8 kwietnia 2022 r. ustosunkowali się do przedstawionych zarzutów. Odnosząc się do powyższych podnieśli, że:

- Spółki każdorazowo stosowały się do ograniczeń dotyczących kosztów kredytu;
- w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej także: „tarcza antykryzysowa”) zmieniającej ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim Przedsiębiorcy zakończyli oferowanie pożyczek refinansujących i w późniejszym czasie nie powrócili do ich oferowania;
- Creamfinance Poland Sp. z o.o. była jedynie pośrednikiem kredytowym a do zawarcia umów pożyczek dochodziło bezpośrednio pomiędzy klientem a pożyczkodawcą. Do zadań pośrednika należało jedynie świadczenie na rzecz pożyczkodawców usług wspomagających. Creamfinance pośredniczyła w przekazywaniu kwot z tytułu prowizji za pośrednictwem swojego rachunku bankowego, a sytuację prawną Creamfinance w opinii Spółki można porównać do konstrukcji przedstawicielstwa z art. 95 kc, zgodnie z którym czynności przedstawiciela niosą za sobą skutek bezpośrednio dla zainteresowanego. Działania Pośrednika wynikały wprost z umów o współpracy¹;
- Spółki stanowią odrębne podmioty prawne, jak również prowadzą oddzielną księgowość, podejmują odrębne decyzje kierując się własnym interesem gospodarczym i oceną swojego zarządu, a ich relacje wynikają z umów o współpracy, z których nie wynika jakikolwiek element podporządkowania;
- udzielanie pożyczek refinansujących miało charakter rzeczywisty- klient bowiem zawierał umowę z pierwszym pożyczkodawcą, a następnie kolejną z drugim pożyczkodawcą (odrębnym podmiotem prawnym), a skutkiem zawarcia umowy była spłata pierwotnego zobowiązania, a więc przejęcie ryzyka związanego z niespłaceniem pożyczki na pożyczkodawcę refinansującego. Również kwota prowizji z tytułu refinansowania pożyczki była należna pożyczkodawcy udzielającemu refinansowania;

---

¹ Przez umowę o współpracy rozumie się:

- Umowę o świadczenie obsługi produktów pożyczkowych zawartą w dniu 29 lutego 2016 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a KIM Finance Sp. z o.o.,
- Umowę o świadczenie obsługi produktów pożyczkowych zawartą w dniu 29 lutego 2016 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a MDP Finance Sp. z o.o.,
- Umowę o świadczenie usług pośrednictwa finansowego zawartą w dniu 1 stycznia 2017 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a KIM Finance Sp. z o.o.;
- Umowę o świadczenie usług pośrednictwa finansowego zawartą w dniu 1 stycznia 2017 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a MDP Finance Sp. z o.o.;
- umowę o świadczenie usług pośrednictwa finansowego zawartą w dniu 30.12.2019 r. pomiędzy Creamfinance Poland SP. z o.o. a JJK Credit Sp. z o.o.;
- aneks nr 1 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 30 grudnia 2019 r. zawarty 1 sierpnia 2020 r. między JJK Credit Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o.;
- aneks nr 2 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty 1 sierpnia 2020 r. między KIM Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o.;
- aneks nr 2 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty 1 sierpnia 2020 r. między MDP Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o.

- do refinansowania pierwotnej pożyczki konieczne było dokonanie wpłaty prowizji za refinansowanie;
- zgodnie z powszechnym poglądem orzecznictwa i doktryny wypłata pożyczki nie musi być realizowana bezpośrednio przez pożyczkodawcę;
- pożyczkodawcy korzystali również z usług krajowej instytucji płatniczej (Dotpay Sp. z o.o., obecnie PayPro S.A.) w zakresie spłat oraz wypłat pożyczek na rzecz pożyczkobiorców, którzy mieli możliwość wypłaty pożyczki zarówno przez Creamfinance Poland Sp. z o.o., jak i poprzez system krajowej instytucji płatniczej.

Spółki argumentowały również, że:

- Urząd błędnie zakłada, że refinansowanie może nastąpić jedynie w grupie określonych podmiotów - konsument natomiast ma prawo do wyboru z kilkuset instytucji pożyczkowych wpisanych na listę KNF. W związku z powyższym powiązania kapitałowe nie wpłynęły na pozycję pożyczkobiorców. W wypadku zawarcia umowy pożyczki z innym, niż wskazanym w postępowaniu pożyczkodawca konsument również nie uniknąłby prowizji bądź też odsetek. Pożyczkobiorca miał również możliwość negocjowania warunków spłaty z dotychczasowym pożyczkodawcą;
- pożyczka refinansująca była udzielana przez innego pożyczkodawcę, na wyłączny wniosek pożyczkobiorcy, a pożyczkodawcy w tym zakresie nie stosowali żadnych mechanizmów wpływających na pożyczkobiorcę;
- powołując się m.in. na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 listopada 2014 r., sygn. akt: VI ACa 161/14² Spółki wskazały, że sposób prowadzenia działalności świadczy o tym, że postępują zgodnie z zasadami moralnymi i zgodnie z przyjętą w obrocie uczciwością;
- dzięki pożyczce refinansującej dochodziło do terminowej spłaty zobowiązania i braku zaległości w spłacie pożyczki;
- ustawodawca do czasu wejścia w życie tzw. tarczy antykryzysowej zmieniającej ustawę o kredycie konsumenckim w zakresie art. 36 c nie zabraniał udzielania pożyczek na spłatę pożyczki, a także naliczania pozaodsetkowych kosztów kredytu od pożyczek refinansujących udzielanych przez podmioty powiązane, a więc nie było to celem ustawodawcy przed wejściem w życie art. 8 e tarczy antykryzysowej;
- w raporcie z konsultacji art. 36 c ukk Ministerstwo Finansów (będące autorem projektu) stwierdziło, że omawiany przepis winien dotyczyć jedynie sytuacji, w której refinansowań miał dokonywać ten sam podmiot, co znalazło wyraz w odpowiedzi na uwagę instytucji pożyczkowej Wonga.pl Sp. z o.o.

Spółki ponadto wskazały, że:

² Sprzeczność z **dobrymi obyczajami** oznacza wykroczenie przeciw uznanym w społeczeństwie zasadom moralnym lub przyjętej w obrocie uczciwości, a za sprzeczne z **dobrymi obyczajami** należy uznać zachowanie przedsiębiorcy, który istotne dla konsumenta informacje dotyczące zmiany treści wzorca zamieszcza na ostatnich stronach czasopisma zawierającego przede wszystkim informację programową, nie wskazując ani w treści korespondencji, ani nawet na okładce czasopisma, że konsument powinien zapoznać się z treścią zawartego w magazynie oświadczenia zmierzającego do zmiany zawartej umowy.

- istota obejścia przepisów prawa sprowadza się do czynności prawnej, która nie naruszając przepisów prawa zmierza jednocześnie do wywołania zabronionych prawem skutków i jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.10.2016 r., sygn. Akt: I CSK 648/15 zakwalifikowanie czynności jako zmierzającej do obejścia prawa wymaga ustalenia jakie przepisy prawa miałyby obejść strony oraz czy miały taki zamiar;
- w danej sytuacji nie istniał „zakazany przez prawo cel” jakim dla Spółek było zawarcie umowy pożyczki z podmiotem powiązaniem z pierwszym pożyczkodawcą;
- uznanie, że w istocie umowy pożyczek refinansujących zmierzały do obejścia prawa prowadziłyby do wniosku, że są one nieważne w myśl art. 58 kc, co w świetle prawomocnych wyroków zasądzających na rzecz pożyczkodawców podważałoby zaufanie do obowiązującego systemu prawa, jak i umożliwiałoby wzruszenie prawomocnych wyroków sądowych;
- proces udzielania pożyczek na spłatę zobowiązań innych podmiotów nie wprowadzał pożyczkobiorców w błąd oraz nie wpływał w jakimkolwiek zakresie na zachowanie rynkowe konsumentów, które są osobami młodymi, ubankowionymi, sprawnie poruszającymi się w nowych technologiach - przeciętny konsument jest na tyle uważny i ostrożny że przeczyta formularz informacyjny oraz warunki umowy, dokonując przelewu o określonym tytule będzie miał świadomość tego, że pożyczka refinansująca polega na zawarciu umowy z innym pożyczkodawcą, który udziela pożyczki na spłatę innego zobowiązania;
- udzielenie pożyczki refinansującej każdorazowo powodowało umorzenie zobowiązania w księgach oraz systemach poprzedniego wierzyciela, który zamykał zobowiązanie po otrzymaniu informacji od pośrednika kredytowego, że Pożyczkodawca udzielił klientowi pożyczki na spłatę danego zobowiązania;
- pożyczkodawcy dokonywali rozliczeń między sobą w cyklach;
- Spółki w okresie oferowania pożyczek refinansujących działały jako start-upy, które z czasem doskonały się w zakresie serwisu internetowego, Spółki na bieżąco reagowały na zmiany przepisów prawa oraz monitorowały orzeczenia sądowe i ulepszały jakość świadczonych usług;
- w ocenie Spółek klienci nie byli wprowadzani w błąd co do pożyczkodawcy refinansującego, takie twierdzenie stoi w sprzeczności z treścią formularzy informacyjnych oraz umową pożyczki, jak i treściami informacyjnymi zawartymi w przepisach.

Przedsiębiorcy w pismach z dnia 21 lipca 2022 r. przekazali informacje dotyczące sposobów wypłat i spłat pożyczek ze wskazaniem liczb transakcji dokonywanych za pośrednictwem Creamfinance oraz Dotpay Sp. z o.o. (obecnie PayPro S.A.).

Pełnomocnik Przedsiębiorców w dniu 8 kwietnia 2022 r. złożył wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w art. 28 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wyznaczenie terminu spotkania. Do przedstawionego wniosku UOKIK odniósł pismem z dnia 25 kwietnia 2023 r.

Zawiadomieniem z dnia 7 listopada 2023 r. strony zostały poinformowane o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy.

Przedsiębiorcy skorzystali z przysługującego im w tym zakresie prawa. Pismem z dnia 13 grudnia 2023 r. Pełnomocnik Przedsiębiorców wniósł o: wydanie wobec każdej ze Spółek decyzji o umorzeniu postępowania prowadzonego pod sygnaturą DOZIK-2.610.1.2022 z uwagi na jego bezprzedmiotowość, na zasadzie art. 78 kpa wniósł o przeprowadzenie dowodu z wydruków wskazanych w uzasadnieniu niniejszego pisma, wniósł o objęcie tajemnicą przedsiębiorstwa informacji i danych wskazanych przez Spółki we wskazanych pismach. Pełnomocnik argumentował, że:

- zachowanie Spółek nie spełnia przesłanki bezprawności, niezbędnej dla uznania danej praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, zarzucane Spółkom przez UOKiK obejście przepisów prawa jest odrębną od sprzeczności z prawem z konstrukcją prawną, zarzucane Spółkom przez UOKiK zachowanie nie zawiera elementów charakterystycznych dla konstrukcji obejścia prawa, karty akt sprawy są nieponumerowane (5/10 tomów akt), częściowo niepokładane chronologicznie, dodatkowo zawierają błędy, co uniemożliwia pełnomocnikowi Spółek odwołanie się w sposób pewny do konkretnych dowodów, a także rodzi realne zagrożenie, że zarówno wydanie decyzji, jak i kontrola sądownoadministracyjna, nastąpi na podstawie niekompletnego materiału dowodowego.

Ponadto, w piśmie wskazał:

- decyzja Prezesa UOKiK kończąca postępowanie winna odpowiadać zarzutom postawionym przedsiębiorcy w postanowieniu o wszczęciu postępowania,
- działania Spółek nie spełniają przesłanki bezprawności,
- elementami charakterystycznymi obejścia prawa są: istnienie wyraźnej normy zakazującej określonego celu, dokonanie czynności prawnej prowadzącej do osiągnięcia takiego celu zakazanego przez normę prawną o charakterze iuris cogentis, ustalenie że sama dokonana czynność prawna jest zgodna z prawem, a najważniejszym elementem dla stwierdzenia obejścia prawa jest ustalenie obowiązywania normy prawnej zakazującej osiągnięcia określonego celu (norma obchodzona) i stwierdzenie, czy czynność prawna właśnie do takiego celu prowadzi- brak dokonania analizy ww. elementów przez organ powoduje, że zarzut obejścia prawa może być postawiony wszelkim czynności prawnym, co narusza zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego prawa oraz narusza zasadę wolności układania swoich stosunków cywilnoprawnych,
- art. 36c u.k.k. w brzmieniu obowiązującym w okresie do dnia 31 marca 2020 r. (tj. w okresie udzielania przez KIM, MDP i JJK pożyczek refinansujących) wymagał, aby pożyczki, do których stosowany jest limit kosztów kredytu, zostały udzielone konsumentowi przez tego samego kredytodawcę,
- w okresie udzielania przez Spółki pożyczek nie istniała norma prawna, która zakazywałaby spółce powiązanej z pożyczkodawcą udzielania konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, pożyczki na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu prowizji, której wysokość mieści się w limicie pozaodstkowych kosztów kredytu określonym w art. 36a u.k.k.,

- przytoczone w postanowieniu z dnia 1 marca 2022 r. wyroki sądów w ocenie Spółek nie potwierdzają twierdzenia zawartego w postanowieniu Prezesa UOKiK z dnia 1 marca 2022 r., iż „czynność prawna mająca na celu obejście ustawy jest czynnością sprzeczną z ustawą”, jak i przywołane przez UOKiK orzeczenia i poglądy nie uzasadniają twierdzenia UOKiK o bezprawności działań Spółek,
- współpraca Spółek nie miała na celu obejścia obowiązujących przepisów prawa które, w celu analizy i potwierdzenia legalności prowadzonej działalności gospodarczej, polegającej na pośredniczeniu w oferowaniu pożyczek udzielanych przez podmioty z grupy kapitałowej, w tym pożyczek refinansujących, poprzez prowadzone serwisy internetowe, zwróciły się o opinię prawną w przedmiotowym zakresie, która to jednoznacznie wskazywała, że pobieranie z tytułu udzielenia pożyczki refinansującej przez spółkę z grupy kapitałowej pozaodsetkowych kosztów kredytu w zakresie limitu określonego w art. 36a u.k.k., nie stanowi działania sprzecznego z obowiązującym prawem ani obejścia prawa. W sytuacji gdyby w opinii prawnej stwierdzone zostało, że działalność Spółek narusza przepisy prawa lub stanowi obejście przepisów prawa, z całą pewnością, spółki KIM i MDP (a w okresie późniejszym JJK) nie udzielałyby pożyczek refinansujących na spłatę pożyczek udzielonych przez inne podmioty z grupy kapitałowej,
- sygnały konsumenckie załączone do akt postępowania nie potwierdzają wprowadzania pożyczkobiorców w błąd.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje

Creamfinance Poland Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy pod numerem: 453034. Creamfinance jest wpisana do rejestru pośredników kredytowych prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego pod numerem RPK013028. Przedmiotem działalności Pośrednika jest m.in. pozostała finansowa działalność usługowa gdzie indziej nie sklasyfikowana z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, pozostałe formy udzielania kredytów. Jedynym wspólnikiem Creamfinance jest Avafin Holding LTD., a jedynym członkiem zarządu jest prezes - Jerzy Kachnowicz uprawniony do jej reprezentowania samodzielnie.

MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy pod numerem: 600366. MDP Finance jest wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego pod numerem RIP000171. Przedmiotem przeważającej działalności MDP Finance są pozostałe formy udzielania kredytów. Jedynym wspólnikiem MDP Finance jest Creamfinance Poland Sp. z o.o., a jedynym członkiem zarządu jest prezes- Justyna Jakubowska uprawniona do jej reprezentowania samodzielnie.

KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy pod numerem: 600780. KIM Finance jest wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego pod

numerem RIP000170. Przedmiotem przeważającej działalności KIM Finance są pozostałe formy udzielania kredytów. Jedynym wspólnikiem KIM Finance jest Creamfinance Poland Sp. z o.o., a jedynym członkiem zarządu jest prezes- Agnieszka Małgorzata Trzcńska Jantón uprawniona do jej reprezentowania samodzielnie.

JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy pod numerem: 777317. JJK Credit jest wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego pod numerem RIP000463. Przedmiotem przeważającej działalności JJK Credit są pozostałe formy udzielania kredytów. Jedynym wspólnikiem JJK Credit jest Creamfinance Poland Sp. z o.o., a jedynym członkiem zarządu jest prezes- Jerzy Kachnowicz uprawniony do jej reprezentowania samodzielnie.

[dowód: wydruki z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego k. 5830-5842, wydruki z Rejestru Pośredników Kredytowych i Instytucji Pożyczkowych prowadzonych przez KNF, k. 5826-5829]

Wszystkie wymienione podmioty należą do jednej grupy kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689, dalej również: "ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów" lub „uokik”). Spółka Creamfinance posiada wszystkie udziały w Spółkach: MDP Finance, KIM Finance i JJK Credit. Natomiast jedynym wspólnikiem Spółki Creamfinance jest Avafin Holding LTD. Ponadto, między Creamfinance i JJK Credit występuje również powiązanie osobowe w postaci tożsamego prezesa.

MDP Finance, KIM Finance i JJK Credit prowadzą działalność w zakresie udzielania kredytów konsumenckich w charakterze pożyczkodawców i udzielają konsumentom pożyczek za pośrednictwem pośrednika kredytowego - Creamfinance. Pożyczkodawcy zawierali umowy z konsumentami za pośrednictwem Pośrednika na podstawie wzorców umów pn. "Ramowa Umowa Pożyczki", "Umowa Pożyczki" oraz "Formularz Informacyjny".

Umowy pomiędzy Pożyczkodawcami a konsumentami były umowami zawieranymi na odległość, w drodze oświadczeń i czynności dokonywanych przez konsumentów na następujących platformach pożyczkowych należących do pośrednika kredytowego Creamfinance: www.lendon.pl, www.lendon.com.pl, www.ekstraportfel.pl, ekstraportfel.com.pl. Działania Spółek obejmowały obszar całego kraju, a klientami Spółek były osoby w różnych przedziałach wiekowych.

Pożyczkodawcy udzielali pożyczek za pośrednictwem tego samego pośrednika kredytowego - Creamfinance, z którym zawarli Umowy o współpracy w zakresie udzielania pożyczek konsumenckich. Usługa pośrednictwa obejmuje m.in. „przygotowanie wzorów formularzy, wniosków oraz innych dokumentów związanych z procesem udzielania pożyczki (wzory dokumentacji pożyczkowej), informowanie klientów, którym zleceniodawca³ udzielił pożyczki o kwocie pożyczki, Rocznej Rzeczywistej Stopie Oprocentowania pożyczki oraz innych szczegółach udzielonej pożyczki, w zakresie wymaganym przez właściwe przepisy

³ Zleceniodawca- wg. Zawartych między Spółkami Umów o współpracy: MDP Finance, KIM Finance lub JJK Credit

prawa, w tym w szczególności ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, udostępnianie osobom zainteresowanym uzyskaniem pożyczki umów, formularzy, regulaminów i innych dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku o udzielenie pożyczki, pośredniczenie w zakresie refinansowania pożyczek, o ile refinansowanie jest dokonywane przez Zleceniodawcę na rzecz innych podmiotów, dla których Zleceniobiorca świadczy usługę pośrednictwa finansowego, albo przez te inne podmioty na rzecz Zleceniodawcy, także obsługę wypłat i rozliczania tych pożyczek”. Pożyczkodawcy nie korzystali z usług innego pośrednika kredytowego.

KIM Finance, MDP Finance, JJK Credit posługiwali się wzorcami umów o analogicznej treści, różniącymi się jedynie szczegółami redakcyjnymi oraz oznaczeniem Pożyczkodawcy. Zasady, na jakich Pożyczkodawcy oraz pożyczkobiorcy zawierali umowy pożyczki zostały opisane w poszczególnych paragrafach Ramowej Umowy Pożyczki. Konsument otrzymywał także Umowę Pożyczki.

Pośrednik prowadził serwisy pożyczkowe zawierające oferty m.in. MDP Finance, JJK Credit i KIM Finance. W celu zawarcia umowy pożyczki konsument dokonywał rejestracji i utworzenia "Konta Klienta" na platformie pożyczkowej. Rejestracja ta odbywała się jednocześnie ze złożeniem wniosku o pierwszą pożyczkę, konsument nie miał wpływu na wybór konkretnego kredytodawcy. W procesie rejestracji zawierano Ramową Umowę Pożyczki, a konsument dokonywał weryfikacji swojej tożsamości za pomocą przelewu weryfikacyjnego na konto Pośrednika lub też poprzez skorzystanie z usługi weryfikacji tożsamości oferowanej przez podmioty świadczące usługę dostępu do rachunku bankowego (w wypadku wątpliwości konsument przechodził dodatkową weryfikację tożsamości). Wraz z zakończeniem rejestracji dochodziło do zawarcia Umowy Ramowej. Dopiero po złożeniu wniosku i pozytywnej ocenie zdolności kredytowej Pośrednik udostępniał pożyczkobiorcy na trwałym nośniku, drogą mailową: Ramową Umowę Pożyczki, Formularz Informacyjny i Umowę Pożyczki.

W okresie, w którym Spółki oferowały pożyczki refinansujące, celem zawarcia umowy pożyczki refinansującej konsument za pośrednictwem „Konta Klienta” na stronie Pośrednika, na której przedstawiona była oferta danego Pożyczkodawcy, musiał skorzystać z oferty „zmiany terminu spłaty pożyczki” na wybrany przez siebie okres. Oferta refinansowania pożyczki pojawiała się od momentu zawarcia umowy pożyczki pierwotnej. Warunkiem koniecznym złożenia wniosku o pożyczkę refinansującą była akceptacja Ramowej Umowy Pożyczki oraz Umowy Pożyczki (Potwierdzenie Refinansowania) z pożyczkodawcą oferującym pożyczki refinansujące poprzez odznaczenie checkboxa na koncie klienta: „Zapoznałem się z Umową Ramową” oraz „Zapoznałem się z ofertą”. Warunkiem koniecznym „aktywowania wniosku” była uprzednia wpłata prowizji za refinansowanie na rzecz pożyczkodawcy refinansującego, w tytule przelewu koniecznym było jedynie zawarcie informacji identyfikujących pożyczkobiorcę. Po zaksięgowaniu wskazanej prowizji i weryfikacji konsumenta, otrzymywał on maila i smsa, do maila dołączano dokumenty- Umowę Ramową, Umowę Pożyczki i Formularz Informacyjny.

[dowód: Umowa o świadczenie obsługi produktów pożyczkowych zawarta w dniu 29 lutego 2016 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a KIM Finance Sp. z o.o. k.658-664, Umowa o świadczenie obsługi produktów pożyczkowych zawarta w dniu 29 lutego 2016 r. pomiędzy

Creamfinance Poland Sp. z o.o. a MDP Finance Sp. z o.o., k. 665-671, Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego zawarta w dniu 1 stycznia 2017 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a KIM Finance Sp. z o.o., k. 3789-3792, Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego zawarta w dniu 1 stycznia 2017 r. pomiędzy Creamfinance Poland Sp. z o.o. a MDP Finance Sp. z o.o., k. 3795-3798, umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego z dnia 30 grudnia 2019 r. zawarta między JJK Credit a Creamfinance Poland Sp. z o.o., k. 3783-3786; Aneks nr 1 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 30 grudnia 2019 r. zawarty w dniu 1 sierpnia 2020 r. między JJK Credit Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o. k. 3787-3788, Aneks nr 1 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty w dniu 30 grudnia 2019 r. między KIM Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o. k. 3793-3794, Aneks nr 1 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty w dniu 30 grudnia 2019 r. między MDP Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o. k. 3801-3802, Aneks nr 2 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty 1 sierpnia 2020 r. między KIM Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o., k. 3799-3800, Aneks nr 2 do Umowy o świadczenie usługi pośrednictwa finansowego z dnia 1 stycznia 2017 r. zawarty 1 sierpnia 2020 r. między MDP Finance Sp. z o.o. a Creamfinance Poland Sp. z o.o., k. 3803-3804, pismo Creamfinance z dnia 25 kwietnia 2018 r., k.11-19, pismo Creamfinance z dnia 16 stycznia 2020 r., k. 708-716, pismo Creamfinance z dnia 16 marca 2020 r., k. 722-728, pismo Creamfinance z dnia 15 lutego 2021 r., k. 2488-2490, pismo JJK Credit z dnia 17 lutego 2021 r. wraz z załącznikami, k. 2492-2753, pismo KIM Finance z dnia 31 marca 2021 r., wraz z załącznikami, k. 2765-2954. pismo MDP Finance z dnia 31 marca 2021 r., wraz z załącznikami, k. 2950-3500, pismo Creamfinance z dnia 20 września 2021 r., k.3754-3757, pismo Creamfinance z dnia 23 marca 2022 r., k. 5487-5488, pismo KIM Finance Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5485, pismo MDP Finance Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5490, pismo JJK Credit z dnia 23 marca 2022 r., k. 5492, pismo Creamfinance z dnia 8 kwietnia 2022 r., k. 5502-5515]

Splaty i wypłaty pożyczek do 2019 r. były dokonywane wyłącznie na rachunek Pośrednika. Klient mógł spłacić pożyczkę poprzez dokonanie tradycyjnego przelewu na rachunek pośrednika- Creamfinance Poland Sp. z o.o., wówczas spłata pożyczki odnotowywana była po zaksięgowaniu wpłaty na rachunku bankowym Pośrednika. Od 2020 r. splaty pożyczek były dokonywane na konto Pośrednika, bądź też za pośrednictwem platformy Dotpay Sp. z o.o. (obecnie PayPro S.A.).

W 2020 r. dokonano za pośrednictwem rachunku Creamfinance [informacja prawnie chroniona] splat na rzecz KIM Finance Sp. z o.o. oraz [informacja prawnie chroniona] wypłat, na rzecz MDP Finance nastąpiło [informacja prawnie chroniona] splat oraz [informacja prawnie chroniona] wypłat, na rzecz JJK Credit dokonano [informacja prawnie chroniona] splaty.

W KIM Finance za pośrednictwem Dotpay Sp. z o.o. (obecnie PayPro S.A.) dokonano w 2020 r. [informacja prawnie chroniona] splat oraz [informacja prawnie chroniona] wypłat. W JJK Credit za pośrednictwem Dotpay Sp. z o.o. (obecnie PayPro S.A.) dokonano w 2020 r. [informacja prawnie chroniona] splat oraz [informacja prawnie chroniona] wypłat. W MDP Finance w 2020 r. doszło do [informacja prawnie chroniona] splat oraz [informacja prawnie chroniona] wypłat.

Spółka Creamfinance Sp. z o.o. pośredniczyła w udzieleniu pożyczek refinansujących udzielanych przez Pożyczkodawców w okresie od marca 2016 r. do maja 2020 r. W 2016 r. Creamfinance pośredniczyła w zawarciu [informacja prawnie chroniona] pożyczek refinansujących, w 2017 r.- [informacja prawnie chroniona], w 2018 r.- [informacja prawnie chroniona], w 2019 r.- [informacja prawnie chroniona], w 2020 r.- [informacja prawnie chroniona].

[dowód: pismo Creamfinance Poland Sp. z o.o. z dnia 20 września 2021 r., k. 3754-3757, pismo Creamfinance Poland Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5487-5488]

Spółka MDP Finance w ofercie posiadała pożyczki krótkoterminowe z okresem spłaty od 5 do 62 dni oraz pożyczki udzielane w ratach na okres od 3 do 36 miesięcy. W okresie od 1 kwietnia 2020 r. MDP Finance udzielała pożyczek krótkoterminowych z okresem spłaty 30 oraz 62 dni. Spółka w 2016 r. udzieliła [informacja prawnie chroniona] pożyczek refinansujących, w 2017 r.- [informacja prawnie chroniona], w 2018 r.- [informacja prawnie chroniona], 2019 r.- [informacja prawnie chroniona], 2020 r.-[informacja prawnie chroniona]. Spółka udzielała pożyczek na spłatę pożyczek udzielonych przez inne podmioty od marca 2016 r. do 22 maja 2020 r.

[dowód: pismo MDP Finance Sp. z o.o. z dnia 31 marca 2021 r., k. 2956-2959, pismo MDP Finance Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5490]

Spółka KIM Finance w ofercie posiadała pożyczki krótkoterminowe z okresem spłaty od 5 do 62 dni. Spółka w 2016 r. udzieliła [informacja prawnie chroniona] pożyczek refinansujących, w 2017 r.- [informacja prawnie chroniona], w 2018 r.- [informacja prawnie chroniona], 2019 r.- [informacja prawnie chroniona], 2020 r.- [informacja prawnie chroniona]. Spółka udzielała pożyczek na spłatę pożyczek udzielonych przez inne podmioty od marca 2016 r. do 13 maja 2020 r.

[dowód: pismo KIM Finance Sp. z o.o. z dnia 31 marca 2021 r., k. 2765-2768, pismo KIM Finance Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5485]

Spółka JJK Credit udzielała pożyczek refinansujących na spłatę pożyczek: MDP Finance i KIM Finance (w ofercie Spółki były jedynie pożyczki refinansujące). Spółka w 2019 r. udzieliła [informacja prawnie chroniona] pożyczek refinansujących, natomiast w 2020 r. [informacja prawnie chroniona] pożyczek refinansujących. Spółka udzielała pożyczek na spłatę pożyczek udzielonych przez inne podmioty w okresie od 10 maja 2019 r. do 14 maja 2020 r. w kwocie [informacja prawnie chroniona].

[dowód: pismo pełnomocnika JJK Credit Sp. z o.o. z dnia 31 marca 2021 r., k. 2492-2493 pismo JJK Credit Sp. z o.o. z dnia 23 marca 2022 r., k. 5492]

Przedsiębiorcy w związku z wejściem w życie w dniu 3 marca 2020 r. ustawy COVID-19 z dnia 2 marca 2020 r. zaprzestali udzielania pożyczek refinansujących i nie powrócili do tej formy działalności. Ostatnich pożyczek refinansujących udzieliłi 22 maja 2020 r., jednak zwrócili nadmiarowe koszty pobrane od tych konsumentów.

Do UOKiK docierały sygnały konsumenckie dotyczące praktyk Przedsiębiorców m.in.:

„Wskazuję równocześnie, że zostałem wprowadzony w błąd i że nie miałem świadomości, że stosunek kontraktowy między mną a pierwotnym pożyczkodawcą wygaś a w jego miejsce

zostały wprowadzone umowy refinansujące. Nie mogłem dostrzec, że zmienili się pożyczkodawcy, ponieważ mechanizm refinansowania został pomyślany w taki sposób, abym dokonywał cały czas dokonywał spłat na konto należące do pośrednika pożyczkodawców-spółki Creamfinance Poland Sp. z o.o.[...]. Potwierdzenie przedłużenia spłaty nie zawierało także jakiegokolwiek informacji o tym, że pożyczkodawca się zmienia- wszystko zostało pomyślane w ten sposób, aby myślał, iż odbywa się to po prostu w ramach serwisu internetowego oraz jednego podmiotu”

[dowód: sygnał konsumencki z dnia 28.12.2021r., k. 5767]

„W dniu 11.04.2016 r. zawarłam umowę pożyczki nr. YIHOIE na kwotę 1200 zł na 30 dni kwota do zwrotu wynosiła 1538, 64. Termin spłaty przypadał na 12.05.2016 r. Z uwagi na przejściowe kłopoty finansowe skorzystałam z opcji refinansowania pożyczki nie wiedziałam jak to będzie wyglądać w praktyce gdyż przed uiszczeniem opłaty za refinansowanie nie weszłam w żaden link i nic nie kliknęłam aby potwierdzić refinansowanie na moim profilu pokazała się kwota i czas na który należy odroczyć termin płatności wynosiły one odpowiednio 7, 14, 30 dni za co pożyczkodawca pobierał ustalone sumy. Wpłaciłam odpowiednią sumę na refinansowanie , skorzystałam z tej opcji kilkakrotnie lecz wpłacone sumy nie pomniejszyły mojego zobowiązania lecz dług się nie zmniejszył mimo iż wpłaciłam 2114,57 zł.” (pisownia oryginalna)

[dowód: sygnał konsumencki z dnia 20.12.2022r., k. 5727]

„[...] spółka Creamfinance, udzielająca do czasu wejścia w życie nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim pożyczek mogła dowolnie kształtować prowizję oraz przedłużać okres spłaty pożyczki ze względu na brak unormowania limitu kosztów pozaodsetkowych. Przed 11 marca 2016 roku zostały założone dwie spółki-córki, które na chwilę obecną udzielają pożyczek. Konsument zawierając umowę ze spółką MDP i zwlekając ze spłata jest zmuszany przez pożyczkodawcę do refinansowania pożyczki i przejścia zobowiązania do spółki KIM, a po miesiącu znowu z pierwotnym pożyczkodawcą, czyli Spółką MDP.” (pisownia oryginalna)

[dowód: sygnał konsumencki z dnia 28.12.2021r., k. 5734]

Jako przykład działania Przedsiębiorców, poniżej przedstawiono przypadki pięciu konsumentów:

1) A. N.

Konsument zawarł umowę pożyczki AUEAUIEE na kwotę 3000 zł z pożyczkodawcą MDP Finance w dniu 2 listopada 2019 roku. W dniu 2 grudnia 2019 roku zawarł umowę pożyczki refinansującej AUGIMUYI z JJK Credit. W dniu 2 stycznia 2020 r. zawarł kolejną umowę pożyczki refinansującej AUIUVELI z KIM Finance.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły zawieranych przez konsumentkę umów

l.p.	Data umowy pożyczki	Pożyczkodawca	Nazwa Umowy Pożyczki	Całkowita kwota kredytu [zł]	Poza odsetkowe koszty pożyczki [zł]	Odsetki [zł]	Okres spłaty [dni]	Nazwa podmiotu na rachunek dokonywano wypłaty pożyczki

1	2.11.19	MDP Finance	AUEAUIEE	3000	-	-	30	Konto klienta
2	2.12.19	JJK Credit	AUGIMUYI	3000	580,63	-	30	Creamfinance
3	02.01.20	KIM Finance	AUIUVELI	3000	614,79	-	30	Creamfinance
Razem:					1195,42			
MPKK:					971,91			

2) G. Ź.

Konsument w dniu 21 stycznia 2019 r. zawarł umowę pożyczki AOHULAQI z kredytodawcą KIM Finance na kwotę 2400 zł. W związku z brakiem spłaty zawarł umowę pożyczki refinansującej z MDP Finance, a następnie kolejne umowy pożyczek refinansujących z KIM Finance oraz MDP Finance. Pozaodsetkowe koszty powyższych pożyczek wyniosły 2515, 01 zł. Łącznie G.Ź zawarł 13 umów pożyczek refinansujących naprzemiennie z kredytodawcami: KIM Finance, MDP Finance i JJK Credit, gdzie łączna kwota prowizji uiszczona przez pożyczkobiorcę wyniosła 8414,95 złotych.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły zawieranych przez konsumenta umów

l.p.	Data umowy pożyczki	Pożyczkodawca	Nazwa Umowy Pożyczki	Całkowita kwota kredytu [zł]	Poza odsetkowe koszty pożyczki [zł]	Odsetki [zł]	Okres spłaty [dni]	Nazwa podmiotu na rachunek dokonywano wypłaty pożyczki
1	21.01.19	KIM Finance	AOHULAQI	2400	657,60	19,67	30	Konto klienta
2	26.02.19	MDP Finance	AOKOWUZO	3077,27	639,33	-	30	Creamfinance
3	01.04.19	KIM Finance	AONECOLO	3076,60	636,86	-	30	Creamfinance
4	07.05.19	MDP Finance	AOQAVISU	3076,60	581,22	-	25	Creamfinance
Razem:					2515,01			
MPKK:					826,84			

3) Ł. K.

Konsument zawarł umowę pożyczki AULAAOCU na kwotę 600 zł z pożyczkodawcą KIM Finance w dniu 24 stycznia 2020 roku. W dniu 26 lutego 2020 roku zawarł umowę pożyczki refinansującej AUNUOLIA z JJK Credit. W dniu 26 lutego 2020 r. zawarł kolejną umowę pożyczki refinansującej AUPEAAZO z MDP Finance. Natomiast w dniu 15 kwietnia 2020 r. zawarł kolejną umowę AURINELA z kredytodawcą JJK Credit.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły zawieranych przez konsumenta umów

l.p.	Data umowy pożyczki	Pożyczkodawca	Nazwa Umowy Pożyczki	Całkowita kwota pożyczki [zł]	Poza odsetkowe koszty pożyczki [zł]	Odsetki [zł]	Okres spłaty [dni]	Nazwa podmiotu na rachunek dokonywano wypłaty pożyczki
1	24.01.20	KIM Finance	AULAAOCU	600	164,40	4,92	30	Konto klienta
2	26.02.20	JJK Credit	AUNUOLIA	769,32	133,65	-	30	Creamfinance
3	12.03.20	MDP Finance	AUPEAAZO	765,56	164,05	-	30	Creamfinance
4	15.04.20	JJK Credit	AURINELA	765,56	119,59	-	25	Creamfinance
Razem:					581,69			
MPKK:					209,17			

4) M.Z.

Konsument zawarł umowę pożyczki AUDEEYA na kwotę 100 zł z pożyczkodawcą KIM Finance w dniu 28 października 2019 roku. W dniu 2 listopada 2019 roku zawarł kolejną umowę pożyczki AUEATEBI z MDP Finance. W dniu 2 grudnia 2019 r. zawarł umowę pożyczki refinansującej AUFUUIOO z JJK Credit.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły zawieranych przez konsumenta umów

l.p.	Data umowy pożyczki	Pożyczkodawca	Nazwa Umowy Pożyczki	Całkowita kwota pożyczki [zł]	Poza odsetkowe koszty pożyczki [zł]	Odsetki [zł]	Okres spłaty [dni]	Nazwa podmiotu na rachunek dokonywano wypłaty pożyczki
1	28.10.19	KIM Finance	AUDEEYA	100	27,4	0,82	30	Konto klienta
2	02.11.19	MDP Finance	AUEATEBI	100	27,1	0,82	30	Konto klienta
3	02.12.19	JJK Credit	AUFUUIOO	127,92	29,13	-	25	Creamfinance
Razem:					83,63			
MPKK:					31,98			

5) E.K.

Konsument zawarł umowę pożyczki AUEARINI na kwotę 3000 zł z pożyczkodawcą MDP Finance w dniu 2 listopada 2019 roku. W dniu 2 grudnia 2019 roku natomiast zawarł umowę pożyczki refinansującej AUGELAOE z JJK Credit.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły zawieranych przez konsumenta umów

l.p.	Data umowy pożyczki	Pożyczkodawca	Nazwa Umowy Pożyczki	Całkowita kwota pożyczki [zł]	Poza odsetkowe koszty pożyczki [zł]	Odsetki [zł]	Okres spłaty [dni]	Nazwa podmiotu na rachunek dokonywano wypłaty pożyczki
1	02.11.19	MDP Finance	AUEARINI	3000	813	24,59	30	Konto klienta
2	02.12.19	JJK Credit	AUGELAOE	3837,59	602,96	-	20	Creamfinance
Razem:					1415,96			
MPKK:					873,28			

Mając na względzie powyższe ustalenia faktyczne, Prezes UOKiK zważył co następuje:

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu prowadzona jest w interesie publicznym. Naruszenie interesu publicznego stanowi podstawę do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Interes publiczny zostaje naruszony w szczególności wówczas, gdy określonymi działaniami przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska, powodując zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu⁴.

⁴ Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XVII Amr 8/90.

W opinii Prezesa UOKiK, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zawarli z Pożyczkodawcami, przy udziale Pośrednika, pierwotną umowę pożyczki a następnie skorzystali lub też mogli skorzystać z oferty refinansowania pojawiającej się na Koncie Klienta na platformach Creamfinance. Praktyka Przedsiębiorców nie dotyczyła interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i niedający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja była identyczna. Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawiało się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieją zatem podstawy do oceny zachowania Przedsiębiorców pod kątem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez Przedsiębiorców interesu publicznego, możliwe jest poddanie kwestionowanych działań Przedsiębiorców ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pod kątem stosowania przez Spółki praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ocena zachowania Przedsiębiorców w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 uokik stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy. Na gruncie niniejszej sprawy zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorcy.

W związku z powyższym, dla uznania zachowania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

1. Oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. Zachowanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
3. Zachowanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy - Prawo przedsiębiorców jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną,

której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3 Pp).

Creamfinance Poland Sp. z o.o.

Creamfinance Poland Sp. z o.o. jest osobą prawną prowadzącą działalność gospodarczą, z odpisu z KRS wynika, że Creamfinance Poland Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie m.in. pozostałe formy udzielania kredytów (PKD 64.92.Z). Działalność Creamfinance Poland ma zatem charakter zorganizowany, ciągły i zarobkowy. Nie ulega zatem wątpliwości, że Pośrednik posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, Creamfinance przy wykonywaniu działalności gospodarczej, podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą być oceniane w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

MDP Finance Sp. z o.o.

MDP Finance Sp. z o.o. jest osobą prawną prowadzącą działalność gospodarczą, z odpisu z KRS wynika, że MDP Finance Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie m.in. pozostałe formy udzielania kredytów (PKD 64.92.Z). Działalność MDP Finance ma zatem charakter zorganizowany, ciągły i zarobkowy. Nie ulega zatem wątpliwości, że posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, MDP Finance przy wykonywaniu działalności gospodarczej, podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą być oceniane w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

KIM Finance Sp. z o.o.

KIM Finance Sp. z o.o. jest osobą prawną prowadzącą działalność gospodarczą, z odpisu z KRS wynika, że MDP Finance Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie „pozostałe formy udzielania kredytów” (PKD 64.92.Z). Działalność KIM Finance ma zatem charakter zorganizowany, ciągły i zarobkowy. Nie ulega zatem wątpliwości, że posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, KIM Finance przy wykonywaniu działalności gospodarczej, podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą być oceniane w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

JJK Credit Sp. z o.o.

JJK Credit Sp. z o.o. jest osobą prawną prowadzącą działalność gospodarczą, z odpisu z KRS wynika, że JJK Credit Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie „pozostałe formy udzielania kredytów” (PKD 64.92.Z). Działalność JJK Credit ma zatem charakter zorganizowany, ciągły i zarobkowy. Nie ulega zatem wątpliwości, że posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu

powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, JJK Credit przy wykonywaniu działalności gospodarczej, podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą być oceniane w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Sprzeczność zachowania przedsiębiorcy z prawem

Na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Dobre obyczaje natomiast pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów⁵. Rozważenia, przy ocenie możliwości przypisania przedsiębiorcy stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wymaga zatem kwestia, czy jego zachowanie było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego.

Ustawodawca w art. 24 ust. 2 uokik nie wskazuje konkretnie, jakiego rodzaju sprzeczność z prawem zachowania przedsiębiorcy stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Dla stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ust. 1 uokik wystarczy stwierdzenie sprzeczności zachowania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami.

W odniesieniu do zarzutu z sentencji decyzji, bezprawność działań Przedsiębiorców należy wywieść z naruszenia przepisów obowiązującego prawa, a konkretnie z obejścia przepisów art. 36c w związku z 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z tymi przepisami w przypadku udzielenia przez kredytodawcę konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów: 1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów; 2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie. Natomiast maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu należało obliczać według wzoru:

$$MPKK \leq (K \times 25\%) + (K \times n / R \times 30\%)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,
K - całkowitą kwotę kredytu,

⁵ Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07

n - okres spłaty wyrażony w dniach,
 R - liczbę dni w roku.

Jednocześnie, pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogły być wyższe od całkowitej kwoty kredytu oraz pozaodsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należały się w części przekraczającej całkowitą kwotę kredytu lub maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone zgodnie z podanym wzorem.

W tym miejscu należy podkreślić, że do ustawy o kredycie konsumenckim wprowadzono przepis, którego celem było zapobieganie szkodliwej dla konsumentów praktyce tzw. rolowania kredytu, czyli zadłużania konsumentów celem spłaty poprzedniego zobowiązania, czyli cytowany art. 36 c ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis ten miał na celu wyeliminowanie prób obchodzenia przez kredytodawców ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu wprowadzonych przez art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim poprzez udzielanie kredytobiorcom nowych kredytów na spłatę wcześniejszych i obciążanie kredytobiorców wysokimi skumulowanymi kosztami. W uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw wskazano: „(...) w dodawanych art. 36b i 36c ustawy wprowadzono regulacje przeciwdziałające próbom obchodzenia ustawowo określonych limitów kosztów pozaodsetkowych (np. udzielanie 4 pożyczek z okresem spłaty 1 miesiąca i limitem kosztów $4 \times 27,5\%$ zamiast jednej pożyczki w tej samej kwocie na 4 miesiące z limitem kosztów 35%). Praktyki stosowane aktualnie przez niektórych przedsiębiorców polegają na udzielaniu konsumentom pożyczek na krótkie okresy (tzw. chwilówki), z wymaganą w krótkim okresie całkowitą jednorazową spłatą pożyczki wraz z jej kosztami. W konsekwencji konsument staje przed koniecznością przedłużenia, po upływie kilkunastu lub kilkudziesięciu dni, spłaty pożyczki na kolejny okres, aby podjąć obsługę obciążenia. Za możliwość przedłużenia spłaty pożyczki na kolejny okres konsument jest zobowiązany ponieść dodatkowy koszt.⁶”

Biorąc również pod uwagę wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2019 r. (sygn. akt V CSK 626/17), w którym Sąd zwrócił uwagę na zasadę o charakterze ogólnym, że nowo wprowadzone przepisy ustawy, choć nie znajdują wprost zastosowania, mogą wyznaczać kierunek oceny postanowień umowy⁷, należy wziąć pod uwagę, że 2 lipca 2019 r. do Sejmu

⁶ Uzasadnienie projektu ustawy, VII kadencja, Druk sejm. nr 3460, s. 22

⁷ „Dokonując tej oceny Sądy niższej instancji wyszły z trafnego założenia, że chociaż w czasie zawierania umowy pożyczki, tj. w dniu 30 stycznia 2005 r., nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. nowelizującej kodeks cywilny nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie nowelizacji, to treść nowego art. 359 § 21 k.c. może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie. Wprowadzona w 2006 r. górna granica wysokości odsetek słusznie została wskazana przez Sądy niższej instancji jako wskazówka dla oceny, czy poziom odsetek ustalonych w okresie przed wejściem w życie przepisów o odsetkach maksymalnych mieści się w granicach dozwolonej swobody umów. Artykuł 359 § 21 k.c., choć nie znajduje wprost zastosowania, wyznacza jednak kierunek oceny postanowień umowy z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Skoro w dniu 7 lipca 2005 r. (dzień ogłoszenia ustawy - Dz. U. z dnia 19 sierpnia 2005 r.), a więc przed zawarciem przez strony umowy pożyczki, ustawodawca uchwalił ograniczenie odsetek umownych na określonym poziomie, które znajduje zastosowanie od dnia 20 lutego 2006 r., to trzeba przyjąć, że poziom ten wyraża maksymalny dopuszczalny przez ustawodawcę „poziom tolerancji” odsetek, tzn. taki poziom, do którego nie mamy jeszcze do czynienia z lichwą. Trudno bowiem przyjąć, że do 2006 r. swoboda umów w zakresie odsetek - ujęta nie formalnie, lecz materialnie - miałyby być wyznaczona na zasadniczo odmiennym poziomie, niż w okresach nieznacznie wcześniejszych. Stąd uzasadnienie przyjęcia dla odsetek maksymalnych sprzed wejścia w życie

wpłynął rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania lichwie, który przewidywał nadanie nowego brzmienia art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że ma ona na celu przeciwdziałanie negatywnemu zjawisku tzw. rolowania kredytu (tj. sytuacji, w której składa się konsumentowi, który już zaciągnął kredyt, w razie np. nieprzewidzianych wydatków i wynikającego z nich problemu z uregulowaniem tego kredytu, ofertę kolejnego kredytu, co w rezultacie prowadzi do tego, że klient wpada w spiralę długów). Zgodnie z proponowaną regulacją wskazane w tym przepisie parametry obliczeń w przypadku udzielenia kolejnych kredytów (całkowita kwota kredytu oraz pozaodsetkowe koszty kredytu) miały dotyczyć następnych umów kredytowych zawieranych w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów, zarówno tych udzielanych przez pierwotnego kredytodawcę, jak i przez podmioty z nim powiązane. W tym celu projektowany przepis art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim odsyłał do definicji „podmiotu powiązanego”, którą posłużono się w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 24 (Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych) zdefiniowanym w art. 2 Rozporządzenia (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (Dz. Urz. UE L 243 z 11.09.2002, str. 1). Proponowaną zmianę brzmienia art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim wprowadziła ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, która w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych dodała art. 8e w brzmieniu „W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującego określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 320 z 29.11.2008, str. 1, z późn. zm.), konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów:

- 1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 8d, stanowi kwota pierwszego z kredytów;
- 2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.”

Przenosząc powyższe regulacje na dany stan faktyczny należy wskazać, że w przedmiotowej sprawie praktyka Przedsiębiorców polegała na wzajemnym refinansowaniu pożyczek przez powiązanych ze sobą Pożyczkodawców za pośrednictwem Pośrednika. Przykładowo: konsument na platformie Pośrednika zawierał umowę pożyczki z pierwotnym pożyczkodawcą (np. MDP Finance), gdzie przed terminem spłaty pożyczki pojawiała się automatycznie, bez inicjatywy konsumenta, oferta pożyczki refinansującej. Konsument za pośrednictwem tego

---

nowelizacji kodeksu cywilnego na poziomie odpowiadającym w przybliżeniu dwukrotności odsetek ustawowych. Inna sprawa, że poziom wyznaczony przez art. 359 § 21 k.c. nie podlega uwzględnieniu w sposób „mechaniczny”, bez głębszego odniesienia do konkretnego stanu faktycznego. Poziom odsetek maksymalnych określony w tym przepisie stanowi jedynie jedną ze wskazówek, ocenianych w związku z całokształtem postanowień umownych.”

samego Pośrednika zawierał umowę pożyczki refinansującej z innym pożyczkodawcą (tj. KIM Finance lub JJK Credit). Konsument nie miał wpływu na wybór Pożyczkodawcy refinansującego, a oferta nigdy nie pochodziła od pierwotnego Pożyczkodawcy. Należy również podkreślić, że wszystkie wskazane w decyzji podmioty są powiązane ze sobą kapitałowo- całość udziałów Spółek: Kim Finance, MDP Finance oraz JJK Credit posiada Creamfinance Poland Sp. z o.o. Spółka ta na podstawie zawartych umów o współpracy dokonuje właściwie kompleksowej obsługi udzielonych pożyczek, obejmującej również ich rozliczanie. Co warto podkreślić, rozliczenia między Spółkami odbywały się w sposób cykliczny, nie natomiast rzeczywisty poprzez każdorazowe przekazanie kwot pożyczek przez pożyczkodawcę refinansującego na rzecz pożyczkodawcy pierwotnego, więc w tym wypadku trudno twierdzić, że wraz z refinansowaniem pożyczki dochodziło do przejęcia ryzyka przez podmiot refinansujący. Co prawda, Spółki w pewnym zakresie korzystały w zakresie płatności z usług zewnętrznego podmiotu, tj. Dotpay Sp. z o.o., jednak nawiązały one współpracę z tą Spółką dopiero w 2020 r., natomiast to Creamfinance w dalszym ciągu dokonywała w pozostałym zakresie kompleksowej obsługi pożyczek, poza tym część konsumentów w dalszym ciągu dokonywała spłat za jej pośrednictwem.

W tym miejscu zasadnym wydaje się odniesienie się do przytoczonej w piśmie Creamfinance uwagi Wonga.pl do projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, która wskazywała na zasadność objęcia regulacją art. 36 c ukk również refinansowań wewnątrz jednej grupy kapitałowej, w odpowiedzi na którą wskazano na praktyczny problem realizacyjny po stronie samych kredytodawców, jak i organów państwowych. Jak wynika z opisanego stanu faktycznego w danej sprawie nie zachodzi faktyczny problem w weryfikacji, czy dany konsument w okresie 120 dni nie zaciągnął pożyczki w ramach grupy podmiotów należących do tej samej grupy kapitałowej- jedynym pośrednikiem dla powyższego stanu faktycznego był Creamfinance, a konsumentowi na Koncie Klienta każdorazowo przedstawiano ofertę refinansowania od innego pożyczkodawcy niż pożyczkodawca pierwotny, co wprost wskazuje że Spółki miały możliwość weryfikacji czy konsument zaciągnął uprzednio pożyczkę u pożyczkodawcy należącego do tej samej grupy kapitałowej i u jakiego z pożyczkodawców ją zaciągnął.

Powyższy model działania pozwalał Spółkom na zawieranie praktycznie nieograniczonej ilości umów pożyczek refinansujących, co również znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Konsumenti każdorazowo ponosili wysokie koszty pozaodsetkowe w postaci prowizji za refinansowanie, które niejednokrotnie przewyższały kwotę zaciągniętej pożyczki pierwotnej.

Przykładowo, przy pożyczce udzielonej konsumentowi G.Ż. w kwocie 2400 zł na 30 dni, maksymalne pozaodsetkowe koszty pożyczki (MPKK) obliczone przy zastosowaniu art. 36a ukk wynoszą 659,17 zł. KIM Finance naliczył konsumentowi prowizję w wysokości 657,60. Ponieważ konsument po 30 dniach nie dokonał spłaty pożyczki udzielonej przez KIM Finance, skorzystał z oferty pożyczki refinansującej na kwotę 3077,27 zł, udzielonej już przez innego pożyczkodawcę, tj. MDP Finance. Udzielenie kolejnej pożyczki wiązało się z obowiązkiem uiszczenia przez konsumenta kolejnej prowizji w wysokości 639,33 zł. Następnie wobec braku spłaty G. Ż. zawarł kolejną umowę pożyczki refinansującej z pożyczkodawcą KIM Finance z obowiązkiem uiszczenia prowizji w kwocie 636,86 zł. Wobec kolejnego braku

splaty Spółka MDP Finance zawarła z G. Ż. kolejną umowę pożyczki refinansującej z prowizją w wysokości 581,22. Natomiast w przypadku udzielenia konsumentowi G.Ż., który nie spłacił pożyczki, kolejnej pożyczki przez tego samego pożyczkodawcę, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, zastosowanie znalazłby przepis art. 36c ukk, który przewiduje, że całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a ukk, stanowi kwota pierwszego z kredytów. Natomiast maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu dla całego tego okresu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych przez kredytodawcę jednemu konsumentowi w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z nich. Zatem, gdyby to KIM Finance udzielił kolejnej pożyczki, maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu dla całego tego okresu 120 dni, które konsument byłby zobowiązany ponieść nie powinny przekroczyć 659,17 zł.

Podobnie było w przypadku pozostałych konsumentów, którym udzielano pożyczki refinansującej. Każdy z Pożyczkodawców obliczał pozaodsetkowe koszty pożyczek refinansujących oddzielnie dla zawartej z nim umowy. Naprzemienne refinansowanie pożyczek pozwalało Pożyczkodawcom każdorazowo na ustalanie kosztów (prowizji) w wysokości wyższej, niż gdyby ten sam Pożyczkodawca udzielał kolejnej pożyczki na spłatę poprzednio udzielonej temu samemu konsumentowi. Podkreślenia wymaga, że prowizja była ustalana na poziomie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczonych według wzoru wskazanego w art. 36a ust. 1 ukk.

Celem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim było ograniczenie wysokości kosztów pozaodsetkowych. Natomiast zawieranie za pośrednictwem portalu pożyczkowego prowadzonego przez Pośrednika pożyczek na refinansowanie zadłużeń, zaciągniętych u innych Pożyczkodawców (powiązanych kapitałowo) działających na tym samym portalu pożyczkowym, zmierzało w istocie do obejścia przepisów o ograniczeniu tychże kosztów, czego konsekwencją było zwiększenie wynagrodzenia Pożyczkodawców i Pośrednika oraz zwiększenie obciążeń finansowych pożyczkobiorców. W ocenie Prezesa Urzędu, cel działań każdego z Pożyczkodawców oraz Pośrednika z nimi współpracującego jest tożsamy; zarówno bowiem oferowanie refinansowania pożyczki udzielonej przez powiązanego Pożyczkodawcę, jak i brak możliwości odroczenia spłaty lub refinansowania własnej pożyczki, miało na celu głównie pobranie dodatkowej prowizji w pełnej wysokości. Jak ustalono, warunkiem uruchomienia pożyczki refinansującej przez Pożyczkodawcę była uprzednia spłata przez klienta całkowitego kosztu pożyczki refinansowanej. W ten sposób Pożyczkodawcy, a także Pośrednik zagwarantowali sobie znaczne zwiększenie wynagrodzenia.

W toku prowadzonego postępowania ustalono, że konsument nie miał realnego wpływu na wybór pożyczkodawcy, a ze względu na ustalone przez Pożyczkodawców i Pośrednika kryteria polityki kredytowej, nie mógł skorzystać z oferty kolejnej pożyczki u dotychczasowego pożyczkodawcy, która to opcja pod względem należnych kosztów pożyczki byłaby dla niego najkorzystniejsza, lecz jedynie mógł skorzystać z oferty refinansowania pożyczki u pożyczkodawcy powiązanego z pożyczkodawcą pierwotnym, co skutkowało obciążaniem konsumentów dodatkowymi kosztami prowizji za udzielenie kolejnej pożyczki gotówkowej. Nie ma przy tym znaczenia, czy konsument miał możliwość skorzystania z

dowolnej oferty kredytowej u innego pożyczkodawcy działającego na rynku. Należy w tym miejscu podkreślić, że wbrew twierdzeniom Przedsiębiorców, którzy wskazali że osobami korzystającymi z serwisów Pośrednika są młode, ubankowane osoby, samo korzystanie z oferty Pożyczkodawców wskazuje, że wnioskującymi o pożyczkę refinansującą są konsumenci znajdujący się w pewnym przymusowym położeniu, nie posiadający środków na spłatę aktualnego zadłużenia (w przeciwnym przypadku zobowiązanie by spłacili). Ponadto, ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pożyczki były udzielane osobom z różnych grup wiekowych. W tym miejscu należy również wskazać, że nawet w wypadku gdyby pożyczkobiorcami byłyby jedynie osoby młode, „ubankowane” nie usprawiedliwiłoby to naliczenia kosztów kredytu ponad ustawowe normy. Za uzasadnieniem wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 9 czerwca 2022 r., sygn. Akt: VI C 1926/21 nakazującego Creamfinance zaniechanie stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na udzielaniu przez spółkę kolejnych pożyczek konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty pierwszej pożyczki udzielonej mu przez spółkę lub innego kredytodawcę, gdzie koszty pierwszej pożyczki zaliczane są do całkowitej kwoty kolejnej pożyczki (tzw. rolowania pożyczki), należy wskazać, że: *„Pozwany udziela takim konsumentom pożyczek na kwoty rzędu kilku tysięcy złotych na bardzo krótki okres, wynoszący około 30 dni, w praktyce zatem niezwykle rzadko będzie dochodziło do spłaty pożyczki przez konsumenta w tym terminie, co wynika z zasad doświadczenia życiowego. Skoro konsument nie miał środków i był zmuszony zaciągnąć pożyczkę, to zapewne nie będzie dysponował kwotą pożyczki, powiększoną o koszty jej udzielenia, po upływie zaledwie 30 dni. Wynagrodzenie za pracę, czy to na podstawie umowy o pracę, czy na podstawie umowy cywilnoprawnej jest zwykle wypłacane raz w miesiącu, wobec czego od daty zawarcia umowy pożyczki do terminu jej spłaty konsument otrzyma jedno miesięczne wynagrodzenie, co w zdecydowanej większości przypadków nie pozwoli mu na zabezpieczenie całej kwoty potrzebnej do spłaty tej pożyczki, będzie zatem zmuszony do przynajmniej jednokrotnego refinansowania tej pożyczki, a zwykle konieczne będzie jej kilkukrotne refinansowanie. Pozwany wykorzystuje zatem trudne położenie konsumentów, oferując im produkt skonstruowany w sposób, który wymusza zawarcie kolejnych umów pożyczek, od których również pobierana jest prowizja, a jednocześnie refinansowanie tych pożyczek, stanowiący sposób na odroczenie terminu zwrotu pożyczki przedstawiany jest jako ustępstwo ze strony pierwotnego pożyczkodawcy, gdy tymczasem stanowi z góry zamierzony element całego produktu sprzedawanego przez pozwanego. Wskazać należy, że nie tylko sam termin, na jaki są udzielane pożyczki świadczy o zamiarze wymuszenia na konsumentach zawarcia umów refinansowania pożyczek, ale również postanowienia zawarte w ramowej umowy pożyczki (§ 7 i 10), które przewidują, że konsument nie może w tym samym czasie korzystać z więcej niż jednej pożyczki, a wniosek o udzielenie kolejnej pożyczki może zostać przez niego złożony dopiero po całkowitym zwrocie przez pożyczkobiorcę wcześniejszej pożyczki.”* Jak słusznie wskazał Sąd konstrukcja sposobu działania Spółek była z góry zaprojektowana tak, żeby konsument musiał refinansować pożyczkę, nawet wielokrotnie.

Podkreślenia wymaga także, iż rola Pośrednika nie ograniczała się jedynie do zamieszczania na swoich stronach internetowych ofert Pożyczkodawców. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego (w tym między innymi umów zawartych pomiędzy Pośrednikiem a Pożyczkodawcami) Pośrednik

zobowiązany był między innymi do: inicjowania kontaktu z obecnym lub byłym klientem Zleceniodawcy w każdy prawnie dopuszczalny sposób, udostępniania i prezentowania informacji o produktach oferowanych przez pożyczkodawców, przygotowania wzorów formularzy, wniosków oraz innych dokumentów związanych z procesem udzielenia pożyczki, generowania indywidualnych umów pierwszej i kolejnej pożyczki z klientami oraz przesyłania tych umów w sposób uzgodniony z pożyczkodawcą, obsługi w zakresie wypłaty pierwszej i kolejnej pożyczki (w tym z wykorzystaniem rachunku bankowego Zleceniobiorcy), pośredniczenia w zakresie refinansowania pożyczek dokonywanego przez zleceniodawcę na rzecz innych podmiotów, dla których Zleceniobiorca świadczy usługę pośrednictwa finansowego albo przez te inne podmioty, także obsługa wypłat i rozliczania tych pożyczek oraz rozliczania tych pożyczek, jak i do dokonywania innych czynności zleconych przez Pożyczkodawców niezbędnych do zapewnienia prawidłowego przebiegu procesu udzielania pierwszych i kolejnych pożyczek. Ponadto, Pośrednik aktywnie uczestniczył w procesie refinansowania pożyczek, który to został tak unormowany, aby konsument nie mógł swobodnie wybrać podmiotu refinansującego, a tym samym zmuszony był ponosić ponadnormatywne koszty tychże pożyczek. W tym miejscu należy podkreślić, że wbrew twierdzeniom Spółek Prezes Urzędu nie neguje możliwości wypłaty i spłaty pożyczek za pośrednictwem Creamfinance, którego zakresu zleconych zadań nie ogranicza ukk⁸. Prezes UOKiK nie podważa również zasadności wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2015 r. (V CSK 44/14), a jedynie wskazuje, że ten sposób wypłat i spłat pożyczek był jednym z elementów konstrukcji działania Przedsiębiorców zmierzającej do obejścia przepisów prawa.

Należy wskazać, że także w orzecznictwie sądów powszechnych, zwrócono uwagę na ryzyko wykorzystania iluzorycznej odrębnej podmiotowości prawnej w instrumentalny sposób w celu obejścia przepisów ograniczających wysokość kosztów pozaodsetkowych. Sąd Rejonowy w Szczytnie w wyroku z dnia 19 listopada 2018 r. (sygn. I C 1643/18) wskazał, że: *"Zapisy wydruków umów złożonych wraz z pozwem, które przewidują możliwość udzielenia pożyczek refinansujących, są zgodne z prawem, albowiem tego rodzaju zastrzeżenia umowne nie są zakazane. Jednakże uwzględniając całokształt ujawnionych w niniejszym postępowaniu okoliczności dobitnie należy podkreślić, że ewentualna umowa refinansująca byłaby zawarta w celu obejścia przepisów art. 36b i 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Celem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim było ograniczenie wysokości kosztów pozaodsetkowych. Zawieranie za pośrednictwem portalu internetowego pożyczek na refinansowanie innego zadłużenia, również zaciągniętego w innym przedsiębiorstwie działającym na tym samym portalu internetowym, zmierzało by w istocie do obejścia przepisów o ograniczeniu tychże kosztów. Takie działanie, zawierając pozór legalności, pozostaje w sprzeczności z intencją ustawy, która miała ograniczać możliwość tzw. rolowania kredytu. W realiach rozpoznawanej sprawy odrębna podmiotowość prawna została by w instrumentalny sposób wykorzystana w celu obejścia przepisów ograniczających wysokość kosztów pozaodsetkowych. Możliwe byłoby bowiem tworzenie w sposób „łańcuszkowy” podmiotów, które udzielałyby pożyczek na refinansowanie zadłużenia, tworząc w ten sposób spiralę zadłużenia, wbrew intencji ustawodawcy, który dodał art. 36b i art. 36c do ustawy o kredycie konsumenckim."*

---

⁸ pośrednik kredytowy - przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, inny niż kredytodawca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt;

Podobne stanowisko zostało wyrażone przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w wyroku z dnia 29 października 2020 r. (sygn. VIII C 208/20). Z kolei Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi - w wyroku z dnia 7 sierpnia 2019 r. (sygn. VIII C 1862/18) wskazał, że: *"W ocenie Sądu przyjęty przez [...] sposób refinansowania stanowił próbę obejścia przepisu art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim, w myśl którego, w przypadku udzielenia przez kredytodawcę konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów: (1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów, (2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie. Podmioty, o których mowa, stworzyły pewnego rodzaju iluzję, iż refinansowaniu podlega za każdym razem inne zobowiązanie (Arena refinansowała pierwotne zobowiązanie zaciągnięte przez pozwaną u T., następnie T. refinansowało zobowiązanie u Areny itd.). W istocie jednak cały czas chodziło o refinansowanie tego samego zobowiązania, wynikającego z umowy z dnia 1 września 2017 roku. Zmiana podmiotu pożyczkodawcy miała jednak na celu obciążanie pożyczkobiorcy opłatą za refinansowanie na gruncie każdej kolejnej umowy refinansującej. Skoro T. dwukrotnie udzieliło pozwanej pożyczki refinansującej, to przecież nie stało nic na przeszkodzie, aby refinansowania takiego udzielić już na gruncie zobowiązania wynikającego z umowy z dnia 1 września 2017 roku. Rzecz jednak w tym, iż wówczas pożyczkodawca nie mógłby naliczyć takich kosztów, jak w przypadku, gdyby refinansował zobowiązanie pozwanej względem innego podmiotu. Stąd współpraca T. z Arena Finanse, na mocy której, podmioty te udzielały pozwanej kolejnych pożyczek refinansujących. O czym jednak była już mowa, taki sposób działania Sąd uznał za sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa - art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim."*

Taka sama argumentacja podniesiona została przez ten Sąd w uzasadnieniu do wyroku z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie o sygn. akt VIII C 1056/20.

Tożsame stanowisko zajął również Sąd Rejonowy w Grudziądzu w wyroku z dnia 11 lutego 2022 r. (sygn. akt I C 1140/21). W uzasadnieniu do tego orzeczenia sąd ten podniósł, iż *„Możliwości udzielenia pożyczek refinansujących są zgodne z prawem. Jednakże uwzględniając całokształt ujawnionych w niniejszym postępowaniu okoliczności należy podkreślić, że umowa refinansująca była zawarta w celu obejścia przepisów art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Celem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim było ograniczenie wysokości kosztów pozaodsetkowych. Zawieranie pożyczek na refinansowanie innego zadłużenia, również zaciągniętego w innym przedsiębiorstwie działającym w powiązaniu z powódką, zmierzało w ocenie Sądu w istocie do obejścia przepisów o ograniczeniu tychże kosztów. Takie działanie, zawierając pozór legalności, pozostaje w sprzeczności z intencją ustawy, która miała ograniczać możliwość tzw. rolowania kredytu. W realiach rozpoznawanej sprawy odrębna podmiotowość prawna pożyczkodawców została w instrumentalny sposób wykorzystana w celu obejścia przepisów ograniczających wysokość kosztów pozaodsetkowych. Dopuszczając sposób postępowania wierzycieli opisany w sprawie możliwe byłoby bowiem tworzenie w sposób „łańcuszkowy” podmiotów, które udzielałyby pożyczek na refinansowanie zadłużenia, tworząc w ten sposób spiralę zadłużenia, wbrew intencji ustawodawcy, który dodał art. 36b i art. 36c do ustawy o kredycie konsumenckim."*

Również Sąd Rejonowy w Ciechanowie w wyroku z dnia 10 maja 2022 r. (sygn. akt I C 542/21) odnosząc się do kwestii związanych z refinansowaniem pożyczek oraz uregulowań zawartych w art. 36a i 36c ustawy o kredycie konsumenckim podniósł cyt. *„Celem tych regulacji jest zapobieżenie omijania limitów kosztów pozaodsetkowych w razie udzielenia kredytów na krótkie okresy i pobierania wysokich opłat za ich przedłużanie (tzw. rolowanie). Uwzględniając treść tych przepisów oraz cel wprowadzenia regulacji wprowadzających górną granicę kosztów pozaodsetkowych, należy ocenić działania podmiotów udzielających pożyczek stosownie do treści art. 58 § 1 KC. Zgodnie z tym przepisem czynność prawna mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. O czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i z takim zamiarem została dokonana (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie II UK 34/10). Uwzględniając całokształt ujawnionych w niniejszym procesie okoliczności stwierdzić należy, że ewentualna umowa refinansująca byłaby zawarta w celu obejścia przepisów art. 36b i 36c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Celem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim było ograniczenie wysokości kosztów pozaodsetkowych, zaś udzielanie pożyczki refinansującej przez inny podmiot, by potem pierwotny podmiot mógł udzielić kolejnej pożyczki refinansującej jest obejściem tych przepisów, bowiem technicznie nie dotyczą one „różnych” pożyczkodawców. Zawieranie za pośrednictwem portalu internetowego pożyczek na refinansowanie innego zadłużenia, również zaciągniętego w innym przedsiębiorstwie działającym na tym samym portalu internetowym, zmierzałoby w istocie do obejścia przepisów o ograniczeniu tychże kosztów.”*

W tym miejscu wskazać także należy na wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 9 czerwca 2022 r w sprawie o sygn. akt VI C 1926/21, który w sprawie z powództwa Rzecznika Finansowego nakazał pozwanej spółce Kim Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zaniechanie stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na udzielaniu przez spółkę kolejnych pożyczek konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty pierwszej pożyczki udzielonej mu przez spółkę lub innego kredytodawcę, gdzie koszty pierwszej pożyczki zaliczane są do całkowitej kwoty kolejnej pożyczki (tzw. rolowania pożyczki), co powoduje przekroczenie ustawowych limitów dla pozaodsetkowych kosztów pożyczki nałożonych na konsumenta i jest sprzeczne z art. 36a w związku z art. 36b i art. 36c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w sytuacji gdy spółka oraz inni kredytodawcy są spółkami zależnymi w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 . poz. 1526 ze zm.) od Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Ponadto, nakazał Kim Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, aby złożyła oświadczenie następującej treści: „W związku z wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 09 czerwca 2022 r. o sygn. akt VI C 1926/21 Kim Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oświadcza, że stosowała nieuczciwą praktykę rynkową względem swoich klientów polegającą na udzielaniu przez spółkę kolejnych pożyczek konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty pierwszej pożyczki udzielonej mu przez spółkę lub innego kredytodawcę, gdzie koszty pierwszej pożyczki zaliczane są do całkowitej kwoty kolejnej pożyczki (tzw. rolowanie pożyczki), co powoduje przekroczenie ustawowych limitów dla pozaodsetkowych kosztów pożyczki nałożonych na konsumenta i jest sprzeczne z art. 36a w związku z art. 36b i art. 36c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie

konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083 ze zm.), w sytuacji gdy spółka oraz inni kredytodawcy są spółkami zależnymi w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.) od Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Kim Finance Sp. z o.o. oświadcza, iż nie będzie stosować w przyszłości tej nieuczciwej praktyki rynkowej.”

Negacja opisanej w zarzucie praktyki wynika wprost z ugruntowanej linii orzeczniczej sądów powszechnych. Sądy powszechne w identycznych bądź też tożsamych przypadkach wskazały na iluzoryczność instytucji tworzonych przez kredytodawców celem obejścia przepisów prawa. Cały model działania Przedsiębiorców opierał się na wzajemnym refinansowaniu pożyczek przez Pożyczkodawców za pośrednictwem Creamfinance- pożyczkobiorcy na swoim „koncie klienta” otrzymali ofertę od dedykowanego pożyczkodawcy, którym nigdy nie był pożyczkodawca pierwotny, przy zachowaniu prowizji oscylującej wokół górnej granicy pozaodsetkowych kosztów kredytowych. Pożyczkodawcy, wykorzystując fikcję prawną osobnej podmiotowości w przypadku każdej z pożyczek refinansujących udzielonych do 120 dni od „pierwszej” pobierali pozaodsetkowe koszty kredytu przekraczające maksymalny poziom określony w ustawie o kredycie konsumenckim.

Należy również wyjaśnić, że przywołany w piśmie Spółek z dnia 8 kwietnia 2022 r. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, VI ACa 161/14, który - zdaniem Przedsiębiorców - miałby potwierdzać, że sposób prowadzenia ich działalności jest zgodny z zasadami moralnymi i przyjętą w obrocie uczciwością, pozostaje bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Przywoływane przez Spółki orzeczenie Sądu Apelacyjnego dotyczyło bowiem sprzecznego z dobrymi obyczajami zachowania przedsiębiorcy, który istotne dla konsumenta informacje dotyczące zmiany treści wzorca zamieszczał na ostatnich stronach czasopisma zawierającego przede wszystkim informację programową. Natomiast prowadzone przed Prezesem UOKiK postępowanie dotyczy obejścia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera definicji zbiorowego interesu konsumentów, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów pewnej grupy lub wszystkich konsumentów poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Ochrona zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne w tym znaczeniu, że mogą dotknąć każdego konsumenta będącego lub mogącego być potencjalnie kontrahentem przedsiębiorcy.

Nie ulega wątpliwości, że działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. Natomiast przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Dla stwierdzenia godzenia w zbiorowe interesy konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oceniając działanie przedsiębiorcy przez pryzmat definicji zawartej w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

należy ustalić, czy jego działania mogą naruszać interesy nieoznaczonego kręgu potencjalnych klientów. Tego typu naruszenie wystąpi wówczas, gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta, czyli gdy są powszechne. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym naruszenie zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy potencjalnie daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach.

Sąd Najwyższy wskazał, że sformułowanie „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy⁹.

W ocenie Prezesa Urzędu zakwestionowane w niniejszym postępowaniu zachowanie Przedsiębiorców godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Skutkami działań Przedsiębiorców dotknięty jest co prawda określony krąg podmiotów tj. konsumentów, którzy zawarli z nimi umowę pożyczki, a następnie ją refinansowali u kolejnego z Pożyczkodawców, jednak w tym kręgu mógł znaleźć się każdy konsument, który zdecydowałby się zawrzeć umowę z Przedsiębiorcami. Potencjalnie zatem każdy z konsumentów mógłby być objęty zachowaniem rynkowym Przedsiębiorców kwestionowanym przez Prezesa Urzędu w niniejszym postępowaniu. W niniejszej sprawie skutkami działań Pożyczkodawców i Pośrednika dotknięty mógł zostać nieoznaczony z góry krąg konsumentów - wszyscy konsumenci, do których kierują swoją oferty udzielenia pożyczki gotówkowej oraz oferty jej refinansowania.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu przyjął, że dochodzi do naruszenia praw zbiorowości konsumentów. Wskutek działania Przedsiębiorców opisanych w pkt I sentencji decyzji konsumenci są narażeni na poważne konsekwencje finansowe wynikające z pobierania przez Przedsiębiorców kosztów pozaodsetkowych w znacznej mierze przewyższających ustawowe limity wynikające z ustawy o kredycie konsumenckim.

Wykazanie zatem w niniejszej sprawie, że działania Przedsiębiorców powodowały obejście prawa i naruszały zbiorowy interes konsumentów przesądza, iż działania te miały charakter praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ponadto, biorąc pod uwagę oświadczenia Przedsiębiorców, z których wynika że ostatnie umowy pożyczek refinansujących zostały zawarte 22 maja 2020 r. Prezes Urzędu przyjął, iż z tym dniem doszło do zaniechania stosowanych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Odniesienie się do wniosku Przedsiębiorców o wyznaczenie terminu spotkania i wydanie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 uokik

W trakcie postępowania zakończonego przedmiotową decyzją Przedsiębiorcy wystąpili w dniu 8 kwietnia 2022 r. z wnioskiem o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 uokik nie przedstawiając równocześnie propozycji zobowiązania. Jednocześnie, pełnomocnik wniosk

⁹Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt III SK 27/07.

o wyznaczenie terminu spotkania celem omówienia możliwości wydania decyzji zobowiązującej.

Stosownie do art. 28 ust. 1 uokik jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Z treści ww. przepisu wynika, że przyjęcie przez Prezesa UOKiK propozycji przedłożonych przez przedsiębiorcę leży w zakresie uznania administracyjnego. Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że celem tzw. „decyzji zobowiązującej” jest doprowadzenie do zakończenia naruszenia i usunięcia jego skutków. W decyzji zobowiązującej mogą być wymienione tylko takie zobowiązania, których wykonania podjął się sam przedsiębiorca, a Prezes UOKiK nie może wskazać w tego rodzaju decyzji zobowiązania, którego przedsiębiorca nie zaakceptował¹⁰.

Prezes Urzędu w niniejszej sprawie postanowił nie skorzystać z leżącego w granicach uznania administracyjnego uprawnienia do wydania decyzji w ww. trybie.

W ramach wniosku o wydanie decyzji zobowiązującej Przedsiębiorcy nie przedstawili żadnej propozycji zobowiązania, a jedynie wniesli o wyznaczenie terminu spotkania [informacja prawnie chroniona]. Jak przytoczono wyżej inicjatywa w kwestii przedstawienia działań będących przedmiotem zobowiązania spoczywa na przedsiębiorcy.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu nie uznał, że zasadne jest wydanie w niniejszej sprawie decyzji zobowiązującej.

Odniesienie się do stanowiska Spółek z dnia 13 grudnia 2023 r.

Pełnomocnik Spółek w powyższym piśmie argumentował, że w przedmiotowej sprawie nie są spełnione przesłanki uznania zarzucanego Spółkom zachowania jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Pełnomocnik wskazał, że zachowanie Spółek nie wykazuje cech bezprawności - co do tej kwestii Prezes UOKiK szczegółowo wyłożył istotę sprzeczności z prawem działania Spółek we fragmencie decyzji na str. 20 - 29.

Pełnomocnik Spółek argumentuje, że „w ww. okresie [tj. w okresie udzielania przez Spółki pożyczek na spłatę pożyczek udzielanych przez Spółki- przypis autora] nie istniała norma prawna, która zakazywałaby spółce powiązanej z pożyczkodawcą udzielania konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, pożyczki na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobierania z tego tytułu prowizji, której wysokość mieści się w limicie pozaodsetkowych kosztów kredytu określonym w art. 36a u.k.k.” jednocześnie wskazując, że „najważniejszym elementem dla stwierdzenia obejścia prawa jest ustalenie obowiązywania normy prawnej zakazującej osiągnięcia określonego celu (norma obchodzona) i stwierdzenie, czy czynność prawna właśnie do takiego celu prowadzi” oraz, że „Sąd Najwyższy stwierdził, iż treść czynności mającej na celu obejście ustawy nie zawiera elementów wprost sprzecznych z ustawą, ale skutki, które wywołuje i które objęte są zamiarem stron, naruszają zakazy lub nakazy ustawowe.” Zdaniem Prezesa UOKiK, istotnie nie istnieje norma

¹⁰ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 2017 r., sygn. akt VI ACa 981/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 marca 2012 r., sygn. akt VI ACa 1311/11.

prawna, która wprost zakazywałaby spółce powiązanej z pożyczkodawcą udzielania konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, pożyczki na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobierania z tego tytułu prowizji, której wysokość mieści się w limicie pozaodsetkowych kosztów kredytu określonym w art. 36a u.k.k., jednakże skutki działania Przedsiębiorców wprost naruszają cele art. 36c ukk- celem przepisu było bowiem zapobieganie szkodliwej dla konsumentów praktyce tzw. rolowania kredytu i tym samym zwielokrotniania kosztów pozaodsetkowych. Jednocześnie Pełnomocnik Spółek właściwie wskazał, że: „Sąd Najwyższy słusznie uznał, że obejście prawa nie zachodzi jeśli cel/rezultat osiągnięty przez dokonanie czynności prawnej jest zgodny z ustawą.” W związku z czym Prezes UOKiK uznał za obejście prawa opisane w pkt. I decyzji działania Spółek, które prowadziły do celu niezgodnego z ustawą, co wskazano wyżej.

Nie można również przypisać innej wartości dowodowej niż uznanie za stanowisko stron postępowania wyciągowi z prywatnej opinii prawnej zleconej przez strony celem potwierdzenia legalności prowadzonej działalności gospodarczej, polegającej na pośredniczeniu w oferowaniu pożyczek udzielanych przez podmioty z grupy kapitałowej, w tym pożyczek refinansujących, załączonemu do pisma Spółek z 13 grudnia 2023 r. Ponadto, Spółki również w swoim piśmie z dnia 8 kwietnia 2022 r. na str. 16-18 cytowały fragmenty rzeczzonej opinii.

Odnosząc się do podniesionej przez Spółki kwestii, że zarzucana przez Prezesa UOKiK praktyka nie wprowadzała konsumentów w błąd, należy wskazać, że przedmiotem niniejszego postępowania była ocena działań MDP Finance Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w kontekście obejścia art. 36c w związku z art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, nie natomiast wprowadzenia konsumentów w błąd.

Odnosząc się do twierdzeń Pełnomocnika Spółek dotyczących rzekomego braku chronologii akt oraz braku numeracji stron należy wskazać, że akta sprawy administracyjnej są w pełni kompletne i odwzorowują przebieg postępowania, w znakomitej większości stanowiąc korespondencję między Prezesem UOKiK a Spółkami. Prezes UOKiK oparł swoją decyzję wyłącznie na dokumentach zebranych w toku postępowania, które wielokrotnie były przeglądane przez umocowanych przez Spółki pełnomocników (tylko od 25 kwietnia 2023 r. do chwili wydania decyzji Pełnomocnik trzykrotnie zapoznawał się z aktami postępowania), którzy nie zgłaszali uwag co do prowadzenia akt postępowania, a cytowany przez strony na poparcie tezy o rzekomej nieprawidłowości praktyki prowadzenia przez Prezesa UOKiK akt administracyjnych wyrok VII SA/Wa 2170/07 dotyczy akt przedkładanych sądowi w toku kontroli sądownoadministracyjnej. Trzeba też wskazać, że Spółki miały możliwość w każdej chwili przeglądania akt postępowania i w tym zakresie nie były w żadnym stopniu ograniczane.

Jednocześnie odnosząc się do wniosku z art. 78 kpa należy wskazać, że zgodnie z art. 84 uokik w sprawach dotyczących dowodów w postępowaniu przed Prezesem Urzędu stosuje się odpowiednio art. 227-315 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, a ponadto strona nie oznaczyła dowodów (ograniczając się do sformułowania „dowodów z wydruków wskazanych w uzasadnieniu niniejszego pisma”), jak i okoliczności które mają zostać wykazane tym dowodem. Należy jednak zaznaczyć, że wszelkie pisma

złożone wraz z końcowym stanowiskiem strony stanowią integralną część pisma i jako takie stanowią część akt postępowania administracyjnego.

Obowiązki usunięcia trwających skutków naruszenia- pkt II i III sentencji decyzji

Zgodnie z art. 26 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

W przedmiotowej sprawie Pośrednik nie udzielał bezpośrednio pożyczek konsumentom, a jego rola polegała na oferowaniu produktów finansowych Pożyczkodawców za pośrednictwem stron internetowych. Biorąc jednak pod uwagę czynne uczestnictwo w praktyce i fakt, że to Pośrednik przekazywał pożyczkobiorcom informacje zasadnym jest nałożenie na niego obowiązków o charakterze informacyjnym.

W odniesieniu zatem do środków określonych w pkt II i III w związku z praktykami stwierdzonymi w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, w ocenie Prezesa Urzędu, środki te pozwolą zrealizować przede wszystkim cele informacyjne i edukacyjne decyzji. Informacja o wydaniu decyzji zostanie przekazana wszystkim konsumentom, którzy mogli być poszkodowani w wyniku działań Przedsiębiorców. Dzięki temu mogą oni zdecydować o dochodzeniu swoich indywidualnych roszczeń na drodze cywilnoprawnej. Ponadto, informacja ta, ze względu na zamieszczenie jej na stronach internetowych Pośrednika, pozwoli również zapoznać się z jej treścią potencjalnym przyszłym klientom Pożyczkodawców.

Co ważne, informacja o ww. treści powinna zwiększyć wśród konsumentów wiedzę o przepisach chroniących ich prawa - wskazuje bowiem jakie działania przedsiębiorców podejmowane wobec konsumentów mogą być uznane za sprzeczne z prawem.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II i III sentencji niniejszej decyzji.

Nałożenie przez Prezesa Urzędu kary pieniężnej (pkt IV rozstrzygnięcia decyzji)

MDP Finance Sp. z o.o. w Warszawie

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje m.in. w pkt 1 że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 5 ustawy stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Z kolei art. 106 ust. 6 ustawy przewiduje, że w przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy

obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10.000 euro.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Ustawodawca wskazał w art. 111 ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Zgodnie z art. 112 ust. 2 uokik środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa, natomiast w przypadku gdy kara pieniężna została nałożona na podmiot, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, czyli m.in. na instytucję pożyczkową stanowi przychód Funduszu Edukacji Finansowej.

W ocenie Prezesa Urzędu, zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na stosowanie przez MDP Finance praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a okoliczności sprawy takie jak: charakter stosowanej praktyki jej szkodliwość i negatywne skutki w sferze ekonomicznych konsumentów, jakie ona wywołuje, przemawiają za zasadnością nałożenia w tym przypadku kary pieniężnej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że stosowanie zakwestionowanej praktyki miało miejsce w stosunku do szerokiego grona konsumentów. Kwestionowana praktyka stosowana była wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu, znajdujących się nierzadko w trudnej sytuacji finansowej. Tym samym Prezes UOKiK działając w ramach uznania administracyjnego uznał nałożenie na MDP Finance kary pieniężnej za celowe.

Analizując okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanej praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na MDP Finance kary pieniężnej. W ocenie Prezesa Urzędu nałożenie kary pieniężnej służyć będzie jako środek odstraszcający MDP Finance od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna), ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku finansowego, że tego typu działania nie mogą być podejmowane pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dla strony niniejszego postępowania dolegliwość, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Umyślność naruszenia

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Ocena zgromadzonego w niniejszej

sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że MDP Finance umyślnie naruszyła zakaz określony w art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik w przypadku praktyki określonej w pkt. I sentencji decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, MDP Finance jako profesjonalista oraz podmiot doświadczony w prowadzonej działalności gospodarczej, ma obowiązek działania w sposób rzetelny. Jak już wcześniej podniesiono MDP Finance, wraz z pozostałymi Przedsiębiorcami zaprojektowali swój model działania celem obejścia uregulowania zawartego w art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Nie ulega wątpliwości, że stosowana przez MDP Finance praktyka była działaniem przemyślanym i celowym nastawionym na maksymalizację zysków z pokrzywdzeniem konsumentów.

Zasady kalkulacji kary

Stosownie do przepisu art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Podstawę obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi obrót potwierdzony rachunkiem zysków i strat MDP Finance osiągnięty w 2022 r., który wyniósł [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]). Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, należy uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia. Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. W dalszej kolejności należy rozważyć, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części uzasadnienia niniejszej decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie MDP Finance polegało na stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Kwestionowana praktyka MDP Finance ujawniała się na etapie zawierania oraz wykonywania kontraktu.

Uprzednie naruszenie

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnia m.in. jakiegokolwiek uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Dotychczas Prezes Urzędu nie wydał w stosunku do MDP Finance prawomocnej decyzji dotyczącej naruszenia przepisów ustawy.

Okres stosowania

MDP Finance stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w pkt. I sentencji decyzji, w okresie od marca 2016 r. do dnia 22 maja 2020 r. W związku z powyższym okres stosowania praktyki należy ocenić jako długotrwały.

Stopień i skutki rynkowe naruszenia (z uwzględnieniem okoliczności dotyczących natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia)

W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez Spółkę praktyki naruszały interesy konsumentów. Oceniając natomiast stopień naruszenia bez wątpienia należy ocenić jako znaczny. Działania MDP Finance zostały uznane za sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyka Spółki wywierała negatywne skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów poprzez niejednokrotne naliczanie i pobieranie pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokościach przekraczających maksymalne ustawowe wartości. Praktyka ujawniała się na etapie zarówno zawierania, jak i wykonywania kontraktu. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na [informacja prawnie chroniona] % obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2022 r., a zatem kwota bazowa kary wynosi [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]).

Okoliczności łagodzące i obciążające

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. a-d uokik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu zidentyfikował okoliczność łagodzącą, za którą należy uznać dobrowolne zaprzestanie stosowania praktyki przed wszczęciem postępowania. Omawiana okoliczność łagodząca w postaci dobrowolnego zaprzestania stosowania praktyki uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu obniżenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %.

Prezes Urzędu za okoliczność obciążającą uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju (skutkujący zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %), jak i umyślność naruszenia (skutkującą zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %). Wskazać należy, że z oferty usług finansowych świadczonych przez MDP Finance mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania.

Wymienione okoliczności obciążające uzasadniają podwyższenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona]%, natomiast okoliczności łagodzące obniżenie o [informacja prawnie chroniona]% - na skutek łącznego uwzględnienia tych okoliczności kwotę bazową podwyższono o [informacja prawnie chroniona]%.

Obliczenie kary

Za orzeczoną praktykę, Prezes Urzędu postanowił ustalić karę, w wymiarze [informacja prawnie chroniona] % obrotu, osiągniętego przez MDP Finance w roku 2022, co daje kwotę 1 885 941 zł (słownie: jeden milion osiemset osiemdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści jeden złotych), jednocześnie, kara w tej wysokości jest niższa od wymiaru maksymalnego kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

KIM Finance Sp. z o.o. w Warszawie

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje m.in. w pkt 1 że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 5 ustawy stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Z kolei art. 106 ust. 6 ustawy przewiduje, że w przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10.000 euro.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Ustawodawca wskazał w art. 111 ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Zgodnie z art. 112 ust. 2 uokik środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa, natomiast w przypadku gdy kara pieniężna została nałożona na podmiot, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem

finansowym, czyli m.in. na instytucję pożyczkową stanowi przychód Funduszu Edukacji Finansowej.

W ocenie Prezesa Urzędu, zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na stosowanie przez KIM Finance praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a okoliczności sprawy takie jak: charakter stosowanej praktyki jej szkodliwość i negatywne skutki w sferze ekonomicznych interesów konsumentów, jakie ona wywołuje, przemawiają za zasadnością nałożenia w tym przypadku kary pieniężnej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że stosowanie zakwestionowanej praktyki miało miejsce w stosunku do szerokiego grona konsumentów. Kwestionowana praktyka stosowana była wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu, znajdujących się nierzadko w trudnej sytuacji finansowej. Tym samym Prezes UOKiK działając w ramach uznania administracyjnego uznał nałożenie na KIM Finance kary pieniężnej za celowe.

Analizując okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanej praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na KIM Finance kary pieniężnej. W ocenie Prezesa Urzędu nałożenie kary pieniężnej służyć będzie jako środek odstrasżający KIM Finance od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna), ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku finansowego, że tego typu działania nie mogą być podejmowane pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dla strony niniejszego postępowania dolegliwość, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Umyślność naruszenia

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Ocena zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że KIM Finance umyślnie naruszyła zakaz określony w art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik w przypadku praktyki określonej w pkt. I sentencji decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, KIM Finance jako profesjonalista oraz podmiot doświadczony w prowadzonej działalności gospodarczej, ma obowiązek działania w sposób rzetelny. Jak już wcześniej podniesiono KIM Finance, wraz z pozostałymi Przedsiębiorcami zaprojektowali swój model działania celem obejścia uregulowania zawartego w art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Nie ulega wątpliwości, że stosowana przez KIM Finance praktyka była działaniem przemyślanym i celowym nastawionym na maksymalizację zysków z pokrzywdzeniem konsumentów.

Zasady kalkulacji kary

Stosownie do przepisu art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Podstawę obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi obrót potwierdzony rachunkiem zysków i strat KIM Finance osiągnięty w 2022 r., który wyniósł [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]).

Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, należy uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia. Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. W dalszej kolejności należy rozważyć, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części uzasadnienia niniejszej decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie KIM Finance polegało na stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegające na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Kwestionowana praktyka KIM Finance ujawniała się na etapie zawierania oraz wykonywania kontraktu.

Uprzednie naruszenie

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględni m.in. jakiegokolwiek uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Dotychczas Prezes Urzędu nie wydał w stosunku do KIM Finance prawomocnej decyzji dotyczącej naruszenia przepisów ustawy.

Okres stosowania

KIM Finance stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w pkt. I sentencji decyzji, w okresie od marca 2016 r. do dnia 22 maja 2020 r. W związku z powyższym okres stosowania praktyki należy ocenić jako długotrwały.

Stopień i skutki rynkowe naruszenia (z uwzględnieniem okoliczności dotyczących natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia)

W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez Spółkę praktyki naruszały interesy konsumentów. Oceniając natomiast stopień naruszenia bez wątplenia należy ocenić jako znaczny. Działania KIM Finance zostały uznane za sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyka Spółki wywierała negatywne skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów poprzez niejednokrotne naliczanie i pobieranie pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokościach przekraczających maksymalne ustawowe wartości. Praktyka ujawniała się na etapie zarówno zawierania, jak i wykonywania kontraktu. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na [informacja prawnie chroniona] % obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2022 r., a zatem kwota bazowa kary wynosi [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]).

Okoliczności łagodzące i obciążające

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. a-d uokik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu zidentyfikował okoliczność łagodzącą, za którą należy uznać dobrowolne zaprzestanie stosowania praktyki przed wszczęciem postępowania. Omawiana okoliczność łagodząca w postaci dobrowolnego zaprzestania stosowania praktyki uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu obniżenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %.

Prezes Urzędu za okoliczność obciążającą uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju (skutkujący zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %), jak i umyślność naruszenia (skutkującą zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %). Wskazać należy, że z oferty usług finansowych świadczonych przez KIM Finance mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania.

Wymienione okoliczności obciążające uzasadniają podwyższenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %, natomiast okoliczności łagodzące obniżenie o [informacja prawnie chroniona] % - na skutek łącznego uwzględnienia tych okoliczności kwotę bazową podwyższono o [informacja prawnie chroniona] %.

Obliczenie kary

Za orzeczoną praktykę, Prezes Urzędu postanowił ustalić karę, w wymiarze [informacja prawnie chroniona] % obrotu, osiągniętego przez KIM Finance w roku 2022, co daje 2 545 098 zł (słownie: dwa miliony pięćset czterdzieści pięć tysięcy dziewięćdziesiąt osiem złotych), jednocześnie, kara w tej wysokości jest niższa od wymiaru maksymalnego kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

JJK Credit Sp. z o.o. w Warszawie

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej

niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje m.in. w pkt 1 że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 5 ustawy stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Z kolei art. 106 ust. 6 ustawy przewiduje, że w przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10.000 euro.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Ustawodawca wskazał w art. 111 ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Zgodnie z art. 112 ust. 2 uokik środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa, natomiast w przypadku gdy kara pieniężna została nałożona na podmiot, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, czyli m.in. na instytucję pożyczkową stanowi przychód Funduszu Edukacji Finansowej. W ocenie Prezesa Urzędu, zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na stosowanie przez JJK Credit praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a okoliczności sprawy takie jak: charakter stosowanej praktyki jej szkodliwość i negatywne skutki w sferze ekonomicznych interesów konsumentów, jakie ona wywołuje, przemawiają za zasadnością nałożenia w tym przypadku kary pieniężnej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że stosowanie zakwestionowanej praktyki miało miejsce w stosunku do szerokiego grona konsumentów. Kwestionowana praktyka stosowana była wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu, znajdujących się nierzadko w trudnej sytuacji finansowej. Tym samym Prezes UOKiK działając w ramach uznania administracyjnego uznał nałożenie na JJK Credit kary pieniężnej za celowe.

Analizując okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanej praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na JJK Credit kary pieniężnej. W ocenie Prezesa Urzędu

nałożenie kary pieniężnej służyć będzie jako środek odstrasżający JJK Credit od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna), ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku finansowego, że tego typu działania nie mogą być podejmowane pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dla strony niniejszego postępowania dolegliwość, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Umyślność naruszenia

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Ocena zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że JJK Credit umyślnie naruszyła zakaz określony w art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik w przypadku praktyki określonej w pkt. I sentencji decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, JJK Credit jako profesjonalista oraz podmiot doświadczony w prowadzonej działalności gospodarczej, ma obowiązek działania w sposób rzetelny. Jak już wcześniej podniesiono JJK Credit, wraz z pozostałymi Przedsiębiorcami zaprojektowali swój model działania celem obejścia uregulowania zawartego w art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Nie ulega wątpliwości, że stosowana przez JJK Credit praktyka była działaniem przemyślanym i celowym nastawionym na maksymalizację zysków z pokrzywdzeniem konsumentów.

Zasady kalkulacji kary

Stosownie do przepisu art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Podstawę obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi obrót potwierdzony rachunkiem zysków i strat JJK Credit osiągnięty w 2022 r., który wyniósł [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]). Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, należy uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia. Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. W dalszej kolejności należy rozważyć, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części uzasadnienia niniejszej decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie JJK Credit polegało na stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegające na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w

okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Kwestionowana praktyka JJK Credit ujawniała się na etapie zawierania oraz wykonywania kontraktu.

Uprzednie naruszenie

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnia m.in. jakiegokolwiek uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Dotychczas Prezes Urzędu nie wydał w stosunku do JJK Credit prawomocnej decyzji dotyczącej naruszenia przepisów ustawy.

Okres stosowania

JJK Credit stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w pkt. I sentencji decyzji, co prawda krócej niż pozostali pożyczkodawcy, jednak biorąc pod uwagę, że refinansował pożyczki na warunkach opisanych w sentencji od maja 2019 r. do 22 maja 2020 r., a więc przez niemalże rok, okres stosowania należy ocenić jako długotrwały.

Stopień i skutki rynkowe naruszenia (z uwzględnieniem okoliczności dotyczących natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia)

W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez Spółkę praktyki naruszały interesy konsumentów. Oceniając natomiast stopień naruszenia bez wątplenia należy ocenić jako znaczny. Działania JJK Credit zostały uznane za sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyka Spółki wywierała negatywne skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów poprzez niejednokrotne naliczanie i pobieranie pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokościach przekraczających maksymalne ustawowe wartości. Praktyka ujawniała się na etapie zarówno zawierania, jak i wykonywania kontraktu. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na [informacja prawnie chroniona] % obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2022 r. JJK Credit Sp. z o.o. osiągnął w 2022 r. obrót w wysokości [informacja prawnie chroniona] zł, a zatem kwota bazowa kary wynosi [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]).

Okoliczności łagodzące i obciążające

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. a-d uokik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia

postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu zidentyfikował okoliczność łagodzącą, za którą należy uznać dobrowolne zaprzestanie stosowania praktyki przed wszczęciem postępowania. Omawiana okoliczność łagodząca w postaci dobrowolnego zaprzestania stosowania praktyki uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu obniżenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %.

Prezes Urzędu za okoliczność obciążającą uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju (skutkujący zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %), jak i umyślność naruszenia (skutkującą zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %). Wskazać należy, że z oferty usług finansowych świadczonych przez JJK Credit mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania.

Wymienione okoliczności obciążające uzasadniają podwyższenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %, natomiast okoliczności łagodzące obniżenie o [informacja prawnie chroniona] % - na skutek łącznego uwzględnienia tych okoliczności kwotę bazową podwyższono o [informacja prawnie chroniona] %.

Obliczenie kary

Za orzeczoną praktykę, Prezes Urzędu postanowił ustalić karę, w wymiarze [informacja prawnie chroniona] % obrotu, osiągniętego przez JJK Credit w roku 2022, co daje kwotę 88 833 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote), jednocześnie, kara w tej wysokości jest niższa od wymiaru maksymalnego kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

Creamfinance Poland Sp. z o.o. w Warszawie

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 uokik, ma charakter fakultatywny.

Należy zwrócić uwagę, że przepisy nie określają przy tym przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 uokik te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności: okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 uokik). Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie.

Zgodnie z art. 112 ust. 2 uokik środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa, natomiast w przypadku gdy kara pieniężna została nałożona na podmiot, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, czyli m.in. na instytucję pożyczkową stanowi przychód Funduszu Edukacji Finansowej.

W ocenie Prezesa Urzędu, zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na stosowanie przez Creamfinance praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a okoliczności sprawy takie jak: charakter stosowanej praktyki jej szkodliwość i negatywne skutki w sferze ekonomicznych interesów konsumentów, jakie ona wywołuje, przemawiają za zasadnością nałożenia w tym przypadku kary pieniężnej. Co prawda w całym procederze Creamfinance pełniła rolę pośrednika, ale w danym stanie faktycznym stanowiła ona oś działań Spółek- przekazując konsumentom oferty określonych pożyczkodawców, prezentując określone treści na stronach internetowych, jak i dokonywała transakcji finansowych uzyskując również z tego tytułu wynagrodzenie. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że stosowanie zakwestionowanej praktyki miało miejsce w stosunku do szerokiego grona konsumentów. Kwestionowana praktyka stosowana była wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu, znajdujących się nierzadko w trudnej sytuacji finansowej. Tym samym Prezes UOKiK działając w ramach uznania administracyjnego uznał nałożenie na Creamfinance kary pieniężnej za celowe.

Analizując okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanej praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na Creamfinance kary pieniężnej. W ocenie Prezesa Urzędu nałożenie kary pieniężnej służyć będzie jako środek odstraszający Creamfinance od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna), ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku finansowego, że tego typu działania nie mogą być podejmowane pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dla strony niniejszego postępowania dolegliwość, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Umyślność naruszenia

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej. Ocena zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że Creamfinance umyślnie naruszyła zakaz określony w art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik w przypadku praktyki określonej w pkt. I sentencji decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, Creamfinance jako profesjonalista oraz podmiot doświadczony w prowadzonej działalności gospodarczej ma obowiązek działania w sposób rzetelny. Jak już wcześniej podniesiono Creamfinance, wraz z pozostałymi Przedsiębiorcami zaprojektowali swój model działania celem obejścia uregulowań zawartych w art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Nie ulega wątpliwości, że stosowana przez Creamfinance praktyka była działaniem przemyślanym i celowym, nastawionym na maksymalizację zysków z pokrzywdzeniem konsumentów.

Zasady kalkulacji kary

Stosownie do przepisu art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Podstawę obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi obrót potwierdzony rachunkiem zysków i strat Spółki osiągnięty w 2022 r., który wyniósł

[informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]). Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, należy uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy, uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia. Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. W dalszej kolejności należy rozważyć, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części uzasadnienia niniejszej decyzji. Zakwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie Creamfinance polegało na stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na udzielaniu naprzemiennie przez MDP Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, KIM Finance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, JJK Credit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za pośrednictwem Creamfinance Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie konsumentom, którzy nie dokonali pełnej spłaty pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych na spłatę poprzedniej pożyczki, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej z pożyczek oraz pobieraniu z tego tytułu przez ww. przedsiębiorców od konsumentów prowizji bez uwzględnienia ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Kwestionowana praktyka Creamfinance ujawniała się na etapie zawierania oraz wykonywania kontraktu.

Uprzednie naruszenie

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnia m.in. jakiegokolwiek uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Dotychczas Prezes Urzędu nie wydał w stosunku do Creamfinance prawomocnej decyzji dotyczącej naruszenia przepisów ustawy.

Okres stosowania

Creamfinance stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w pkt. I sentencji decyzji, w okresie od dnia marca 2016 r. do dnia 22 maja 2020 r. W związku z powyższym okres stosowania praktyki należy ocenić jako długotrwały.

Stopień i skutki rynkowe naruszenia (z uwzględnieniem okoliczności dotyczących natury naruszenia oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia)

W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez Przedsiębiorcę praktyki naruszały interesy konsumentów. Oceniając natomiast stopień naruszenia bez wątplenia należy ocenić jako znaczny. Działania Creamfinance zostały uznane za sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa i zmierzały do jego obejścia. Praktyki Przedsiębiorców wywierały szczególnie negatywne skutki dla interesów ekonomicznych konsumentów zmierzając do uzyskania od nich prowizji w nienależnej wysokości, wielokrotnie przekraczającej normy wynikające z ustawy. Ekonomiczne interesy konsumentów zostały naruszone poprzez naliczenie zbyt wysokich kosztów pożyczek refinansujących. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na [informacja prawnie chroniona] % obrotu osiągniętego przez Pośrednika w 2022 r. Creamfinance osiągnął w 2022 r. obrót w wysokości [informacja prawnie chroniona] zł, a zatem kwota bazowa kary wynosi [informacja prawnie chroniona] zł (słownie: [informacja prawnie chroniona]).

Okoliczności łagodzące i obciążające

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 111 ust. 3 pkt 1 lit. a-d uokik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu zidentyfikował okoliczność łagodzącą, za którą należy uznać dobrowolne zaprzestanie stosowania praktyki przed wszczęciem postępowania. Omawiana okoliczność łagodząca w postaci dobrowolnego zaprzestania stosowania praktyki uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu obniżenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %.

Prezes Urzędu za okoliczność obciążającą uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju (skutkujący zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %), jak i umyślność naruszenia (skutkującą zwiększeniem kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %). Wskazać należy, że z oferty usług finansowych świadczonych przez Creamfinance mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania.

Wymienione okoliczności obciążające uzasadniają podwyższenie kwoty bazowej o [informacja prawnie chroniona] %, natomiast okoliczności łagodzące obniżenie o [informacja prawnie chroniona] % - na skutek łącznego uwzględnienia tych okoliczności kwotę bazową podwyższono o [informacja prawnie chroniona] %.

Obliczenie kary

Za orzeczoną praktykę, Prezes Urzędu postanowił ustalić karę, w wymiarze [informacja prawnie chroniona] % obrotu, osiągniętego przez Creamfinance w roku 2022, co daje kwotę 2 949 471 zł (słownie: dwa miliony dziewięćset czterdzieści dziewięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden złotych), jednocześnie, kara w tej wysokości jest niższa od wymiaru maksymalnego kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

Koszty postępowania (pkt V rozstrzygnięcia decyzji)

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania.

Zgodnie z art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie z art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie stosowania przez Spółki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu w pkt I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stronami postępowania. W związku z powyższym, postanowiono obciążyć Spółki następującymi kosztami postępowania: Creamfinance Poland Sp. z o.o. w kwocie 70,45 zł (słownie: siedemdziesiąt złotych i czterdzieści pięć groszy), MDP Finance Sp. z o.o. w kwocie 47,80 zł (słownie: czterdzieści siedem złotych i osiemdziesiąt groszy), KIM Finance Sp. z o.o. w kwocie 47,80 zł (słownie: czterdzieści siedem złotych i osiemdziesiąt groszy) i JJK Credit Sp. z o.o. w kwocie 53,50 zł (słownie: pięćdziesiąt trzy złote i pięćdziesiąt groszy).

Pouczenie

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) od niniejszej decyzji przysługuje Stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie V niniejszej decyzji, na podstawie art. 264 § 2 kpa, w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy, w związku z art. 479³² Kodeksu postępowania cywilnego, stronie przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1144 ze zm.) odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł, natomiast zażalenie na jego postanowienie podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Ochrony Zbiorowych Interesów
Konsumentów
Artur Zwaliński

Otrzymują:

1. Creamfinance Poland Sp. z o.o.
MDP Finance Sp. z o.o.
KIM Finance Sp. z o.o.
JJK Credit Sp. z o.o.

zastępowane przez:

[informacja prawnie chroniona]

adres do doręczeń:

Creamfinance Poland Sp. z o.o.

[informacja prawnie chroniona]

ul. Bukowińska 22 B

02-703 Warszawa

2. aa